

เอกสารหมายเลข 5

จึงเหอกับการทูตแบบสันถวไมตรี หรือเพื่อกดขี่บีฑา

เจฟ เวด .....เขียน
ทรงยศ แวทองษ์ .....แปล

(จาก Geoff Wade, National University of Singapore,
“The Zheng He Voyages: A Reassessment”
Journal of the Malaysian Branch of the Royal Asiatic Society,
LXXVIII Part 1, 2005)

เจฟ เวต ตั้งข้อสังเกตว่า แต่เดิมนั้น นักเขียนทั้งที่เป็นชาวจีนและมีชาวจีนเป็นจำนวนมาก มักจะมองว่า เจิ้งเหอ ชั้นที่ใหญ่และมีปัญญาการกองเรือรบของจีนในรัชสมัยของจักรพรรดิหยงเล่อแห่งราชวงศ์หมิงตอนต้นของคริสต์ศตวรรษที่ 15 เป็นผู้รับผิดชอบต่อการเดินเรือถึง 7 ครั้ง (บ้างว่า 8 ครั้ง) ครอบคลุมภาคพื้นทะเลตั้งแต่ย่านอนุคาเนย์ไปจนถึงชายฝั่งคานาคะวันออกของทวีปอเมริกา ภารกิจของท่านประสบความสำเร็จในแง่ของการสร้างสัมพันธไมตรีระหว่างจีนกับประเทศ (หรือชุมชนการเมือง) ต่าง ๆ ตลอดจนการทาง ดังที่จีนถือเอาภาพลักษณ์นี้เป็นภาพใหญ่ของการเฉลิมฉลองวาระ 600 ปี ของการเดินเรือของท่านในปี 2548 นี้

เจฟ เวต กลับเห็นว่า พฤติกรรมของจีนที่ต่อเนื่องกัน 3 กรณี คือ (1.) การแผ่ขยายอิทธิพลเหนือหยุนหนาน ซึ่งเริ่มตั้งแต่รัชสมัยของจักรพรรดิจูหยวนหยางใน ค.ศ. 1370 และเข้มข้นขึ้นโดยมีปฏิบัติการทางทหารในรัชกาลจักรพรรดิหยงเล่อต่อหยุนหนานใน ค.ศ. 1403 ซึ่งจะทำให้จีนทรงอิทธิพลต่อระบบการบริหารและการปกครองของดินแดนแถบนี้ตลอดมา (2.) การส่งทหารจีนเข้ารุกรานโคเชียด (หรือเวียดนาม) นับตั้งแต่ ค.ศ. 1406 แต่การเข้ายึดครองมีต่อมาถึงปี 1428 ก็ต้องถอนตัวออกไป และ (3.) การเดินเรือ 7 ครั้งไปยังน่านน้ำคาบสมุทรมหสมุทรทั้งตะวันออกและตะวันตก ทั้งหมดนี้มักยกคุณความดีให้กับเจิ้งเหอ แต่แท้จริงแล้วยังมีขุนนางชั้นที่ผู้บัญชาการการเดินเรือแต่ละครั้งอีกหลายท่าน เช่น การเดินทางมาสยาม (ลี้จิง ค.ศ. 1403, จางหยวน ค.ศ. 1408 และ 1410, หงเป่า ค.ศ. 1413, กุเหวิน ค.ศ. 1416 และ หยางหมิน ค.ศ. 1420) ฮวาโดยหม่าปิ่นใน ค.ศ. 1403 หูปิ่น ใน ค.ศ. 1412 กัมพูชาโดยหวังกงใน ค.ศ. 1405 ซูหยวนใน ค.ศ. 1414 เป็นต้น

เจฟ เวต ได้ระบุว่า การเดินเรือของบรรดาชั้นที่เหล่านี้ นอกจากจะเป็นการเดินทางเรือที่มีลักษณะ "ทหาร" (กล่าวคือลูกเรือส่วนใหญ่เป็นทหาร) แล้ว ในหลายกรณีก็มีการใช้กำลังทหารเข้าจัดการกับบรรดาประเทศและชุมชนการเมืองต่าง ๆ ตามรายทางด้วย เช่นการกำราบ "ชุมชนโจรสลัด" ที่ "ท่าเรือเก่า" ใน ค.ศ. 1407 (ฆ่าโจร" ตายไป 5,000 คน เมฆาทำลายเรือ 10 ลำ ยึดเอาไว้ได้อีก 7 ลำ) จากนั้นก็เข้าแต่งตั้งตัวแทนของราชวงศ์หมิงเป็นผู้ปกครองแทนในปีเดียวกัน (ค.ศ. 1407) เข้าแทรกแซงการเมืองของฮวา โดยการส่งกำลังทหารเข้าปราบปรามกับเรียกร้องให้กษัตริย์ชดใช้ความเสียหายของจีนเป็นจำนวนถึง 60,000 เหลียง ค.ศ. 1409 จีนกดดันฮังวะว่าจะส่งทหารเข้าโจมตี ค.ศ. 1411 เจิ้งเหอบุกครั้งลัก นำกษัตริย์และพระราชวงศ์ของศรีลังกาไปยังจีน (มีข่าวลือว่าพระธาตุเขี้ยวแก้วอาจถูกฉกฉวยไปยังจีนด้วยซ้ำไป) และที่อาจจะเกี่ยวกับไทยก็คือ มีบันทึกว่าเจิ้งเหอได้ออกคำสั่งให้เรือพระสญูในอยุธยาจมนายเป็นหน้ากลองด้วย

เจฟ เวต จึงสรุปว่า การเดินเรือของเหล่าบรรดาชั้นที่จีนเหล่านี้ มีลักษณะใช้การกดขี่และใช้กำลังทางทหาร แบบที่เรามักจะเรียกการกระทำเช่นเดียวกันนี้ของชาติมหาอำนาจทางตะวันตกที่เข้ามามีอำนาจที่อ่อนแอกว่าทางทหารว่าเป็น นโยบายการทูตแบบเรือปืน (Gunboat Diplomacy) แต่ลักษณะการรุกรานของจีนจะเรียกว่าเป็นการล่าอาณานิคมหรือไม่นั้น ก็ยังมีปัญหาในทางทฤษฎี ซึ่งเจฟ เวต ได้ยกแนวคิดของนักวิชาการหลายคนที่ว่ากรอบทฤษฎีเกี่ยวกับการล่าอาณานิคม (Colonialism) เอาไว้ เช่น ชุมปีเตอร์ (Schumpeter) ฮอบสัน (Hobson) ฮันส์ โคห์น (Hans Kohn) เดวิด อาร์มิตาเจ (David Armitage) เป็นต้น มาทำการเปรียบเทียบกับพฤติกรรมของจีนในสมัยนั้น(ราชวงศ์หมิงตอนต้นคริสต์ศตวรรษที่ 15) ซึ่งเจฟ เวตได้สรุปว่า น่าจะเรียกว่าเป็น **"ต้นแบบของการล่าอาณานิคมทางภาคพื้นทะเล"**

เจิ้งเหอกับการทูตแบบสันถวไมตรี หรือเพื่อกดขี่บีฑา¹

เจฟ เวด...เขียน
ทรงยศ แวหวงษ์...แปล

บทคัดย่อ

เจิ้งเหอ ขุนนางชั้นที่หนึ่งของราชวงศ์หมิง เป็นผู้บัญชาการกองเรือจีนที่เดินทางตลอดคาบสมุทรอุษาคเนย์ และมหาสมุทรอินเดียในคริสต์ศตวรรษที่ 15 ในปัจจุบัน ได้รับการวาดภาพให้เป็น "ทูตแห่งมิตรภาพ" ระหว่างจีนกับบรรดาชาติต่างๆ แต่บทความชิ้นนี้เสนอการมองภาพเจิ้งเหอแบบปฏิบัติโดยเสนอว่า "การเดินทางสำรวจคาบสมุทรทางทิศตะวันตก" เหล่านี้ เป็นส่วนหนึ่งของการแผ่อำนาจของจีนลงไปยังทิศใต้ในสมัยจักรพรรดิหยงเล่อ (ค.ศ. 1403-24) ซึ่งสอดคล้องกับการรุกเข้าไปในไต้หวัน และหยุนหนาน "การเดินทางเพื่อสันถวไมตรี" เหล่านี้ แท้จริงจึงเป็นความพยายามที่ประกอบด้วยการใช้กำลังเพื่อสร้าง "ความสันติราบคาบภายใต้ราชวงศ์หมิง" (pax Ming) ในอาณาบริเวณทางทะเลของเอเชีย โดยมีมะละกา ปาเลมบัง และ สมุทรา (Samudera) เป็นจุดที่สำคัญของยุทธศาสตร์นี้ ในขณะเดียวกัน ราชวงศ์หมิงก็พยายามที่จะเข้าครอบงำเส้นทางการค้าระหว่างตะวันออกกลางกับเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ คำอธิบายข้างต้นนี้ จะได้ข้อสรุปรอบพิจารณาลักษณะของการล่าอาณานิคมของลัทธิจักรวรรดินิยม ซึ่งได้ข้อสรุปว่า การเดินทางของเจิ้งเหอ เป็นต้นแบบของการล่าอาณานิคมทางภาคพื้นทะเล

เกริ่นนำ

แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับเจิ้งเหอในสายตาโลก หรืออย่างน้อยในสายตาของชาวจีน มักออกมาในทำนองดังต่อไปนี้

1. "จากยุคสมัยของเจิ้งเหอ จนถึงยุคของการเสริมสร้างสังคมนิคมนั้น เจิ้งเหอ

ประสบความสำเร็จหลายประการในการเดินทางตลอดทั่วมหาสมุทรทางด้านตะวันตก และเป็นตัวอย่างที่ดีในการศึกษาเพื่อเสริมความรักชาติของประชาชนชาติจีน"

ฮวงฮุยเจิน และ สิวจินตุ๋, "แปดสิบปีของการค้นคว้าเกี่ยวกับเจิ้งเหอ"

2. "(การเดินทางทะเล) เหล่านี้ จึงเป็นทูตเชิงมิตรภาพ ระหว่างการเดินทางทางทะเลไปยังมหาสมุทรด้านตะวันตกทั้งเจ็ดครั้งนั้น เจิ้งเหอไม่เคยยึดพื้นที่หรือสร้างป้อมทหาร แม้กระทั่งทำการยึดทรัพย์และความมั่งคั่งจากประเทศใดๆเลย ในแง่ของการค้าพาณิชย์ เจิ้งเหอยึดถือหลักการให้ที่มากกว่าที่ได้รับมา ดังนั้น ท่านจึงได้รับการต้อนรับ และแซ่ซ้องโดยประชาชนในประเทศทั้งหลายที่ท่านได้ไปเยือน"

ซู๋หยวน ผู้ช่วยรัฐมนตรีกระทรวงการคมนาคม สาธารณรัฐประชาชนจีนกรกฎาคม 2004

3. "เจิ้งเหอเป็นนักเดินเรือที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในประวัติศาสตร์โลก"

ตันต้าเซ่น, Asian Culture ฉบับที่ 27 เดือนมิถุนายน 2003

4. "เจิ้งเหอเป็นนักเดินเรือที่ยิ่งใหญ่ในสมัยราชวงศ์หมิง การเดินทางของท่านเป็นการเจริญสัมพันธไมตรีที่เต็มไปด้วยมิตรภาพและสันติภาพ กองเรือขนาดใหญ่ของท่านมีผู้คนร่วมเดินทางถึง 30,000 คน เป็นการเดินทางถึงเจ็ดครั้งครอบคลุมประเทศต่างๆ ถึง 30 ประเทศ ทั้งในทวีปเอเชีย และแอฟริกา ดังนั้นจึงถือได้ว่า ท่านมีคุณูปการอย่างใหญ่หลวงต่อการเดินทางโดยทางเรือของโลก และต่อมิตรภาพระหว่างจีนกับประเทศต่างๆ"

กงหยวนจื่อ เจิ้งเหอและมาเลเซีย 2000

ทัศนะข้างต้น เป็นของบุคคลที่มีพื้นฐานต่างกันดังต่อไปนี้

1. นักวิชาการของประเทศจีน 2 คนที่ทำการสำรวจงานศึกษาเกี่ยวกับเจิ้งเหอในระยะเวลาต่างๆ จนถึงปัจจุบัน

2. เจ้าหน้าที่ของรัฐบาลจีนซึ่งมีส่วนในการจัดงานเฉลิมฉลองครบรอบ

600 ปีเจิ้งเหอ

3. ตันต้าเซิน เป็นนายกสมาคมเจิ้งเหอระหว่างประเทศ ซึ่งตั้งอยู่ในสิงคโปร์ เป็นผู้ก่อร่างพิพิธภัณฑเจิ้งเหอ ตลอดจนโรงแรม และบริเวณร้านค้าขายสิ่งของที่เกี่ยวเนื่อง (กับเจิ้งเหอ) ในเมืองมะละกา

4. กงหยวนจื้อ เป็นนักวิชาการด้านอุษาคเนย์แห่งมหาวิทยาลัยปักกิ่ง

การประเมินและสร้างภาพของเจิ้งเหอ ทั้งในประวัติศาสตร์ของจีนและของโลก ซึ่งจะปรากฏอยู่ในงานตีพิมพ์ภาษาจีนทั้งหลายนั้น มักจะคล้อยตามทัศนคติของทั้งสี่ท่านที่ได้ยกมาเป็นตัวอย่างข้างต้น

โดยทั่วไปและโดยจารีต (อย่างน้อยก็ของจีน) แล้ว เจิ้งเหอเป็นผู้นำคณะเดินทางที่จักรพรรดิหยงเล่อ แห่งราชวงศ์หมิงทรงแต่งตั้ง พร้อมด้วยกองเรือรบออกทะเลถึง 7 ครั้ง (ครั้งที่ 8 ซึ่งเดินทางใน ค.ศ. 1424 มักจะไม่ถูกนับรวมอยู่ด้วย) กองเรือนี้ ฝ่าคลื่นลมไปเยือนดินแดนต่างๆ ที่ห่างไกลเพื่อสถาปนาความสัมพันธ์แห่งมิตรภาพและสันติระหว่างจีนกับผู้ปกครองของดินแดนเหล่านั้น เจิ้งเหอได้นำทั้งสินค้าและผู้ปกครองต่างถิ่นเหล่านั้นหลายคนมายังจีน เพื่อถวายเครื่องราชบรรณาการต่อราชสำนักขององค์พระจักรพรรดิ

เป็นที่แน่ชัดว่า การเฉลิมฉลอง ครบรอบ 600 ปีนับแต่การออกเรือครั้งแรกของเจิ้งเหอไปยังแคว้นต่างๆ ซึ่งปัจจุบันเรียกว่า อุษาคเนย์ และในคาบสมุทรอินเดียนั้นจะจัดฉลองกันในปี 2005 นั้น จะเน้นความสำคัญที่การเดินทางของเจิ้งเหอ และความหมายของการเดินทางนั้นในประวัติศาสตร์ของโลก ซึ่งแน่นอนว่า ย่อมจะเป็นเรื่องที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะมีการแสดงทัศนคติอันหลากหลายต่อประเด็นที่ว่านี้ และบทความชิ้นนี้ก็จะเป็นเช่นที่ว่า โดยจะได้เสนอทัศนคติอันอาจจัดได้ว่าเป็น "ทัศนคติทวนกระแส" ต่อการเดินทางเรือ ต่อผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น และต่อเหล่าบรรดาชนที่ที่ควบคุมการเดินทางเหล่านี้

เจิ้งเหอในฐานะมนุษย์

เมื่อกล่าวถึงชื่อเจิ้งเหอ ก็มักจะเป็นที่รู้จักกันว่า เขาเป็นเด็กหนุ่มแซ่หม่า บ้านเดิมอยู่ที่หยุนหนาน ถูกจับเมื่อคราวที่ราชวงศ์หมิงแผ่แสนยานุภาพทาง

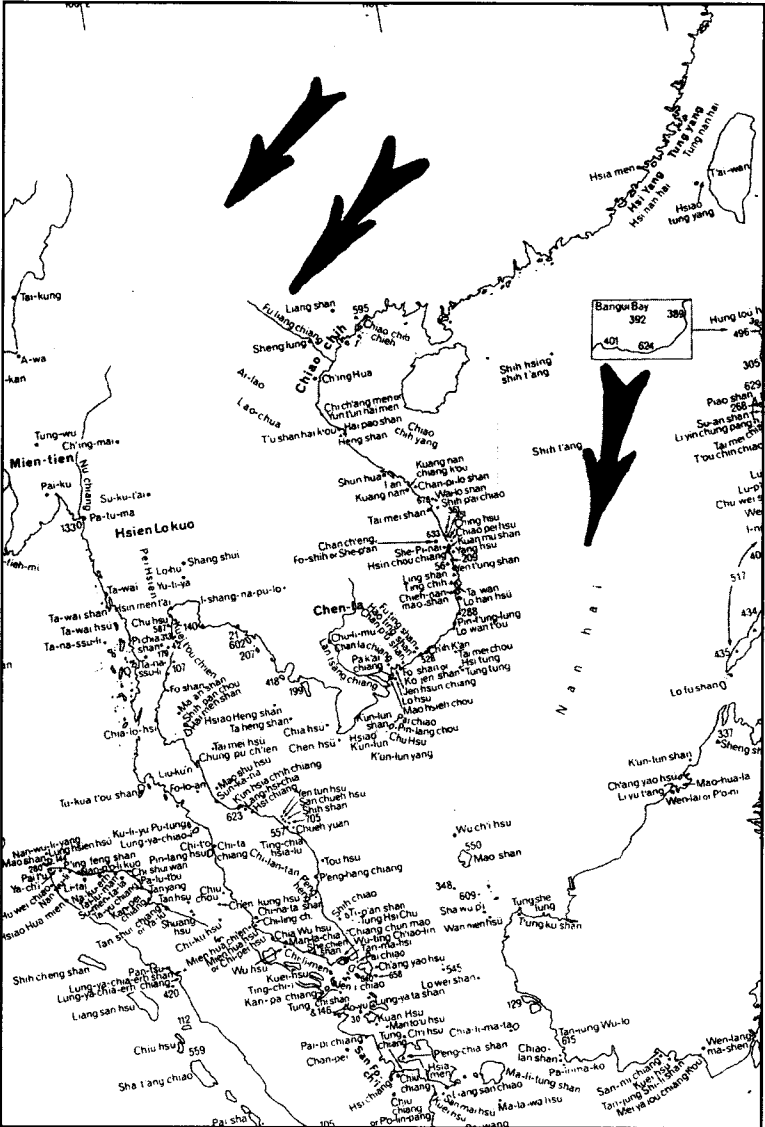
ทหารเข้าไปที่นั่น ต่อมาเขาก็ได้ถูกตอนให้เป็นขันทีของราชสำนัก เจิ้งเหอกลายเป็นคนสนิทของเจ้าชายจู่ตี้โอรสของจูหยวนจาง ผู้สถาปนาราชวงศ์หมิง ซึ่งต่อมาได้ปรับฐานะเป็น เจ้าชายเอี้ยน และครองอำนาจเหนือเมืองเป่ย์ผิงซึ่งปัจจุบันคือบริเวณโดยรอบทั้งหมดของมหานครปักกิ่ง เจิ้งเหอติดตามรับใช้และร่วมรบกับเจ้าชายจู่ตี้ กำราบพวกมองโกลใน ค.ศ. 1399 ทำรัฐประหารจักรพรรดิเจี้ยนเหวิน หลานของเจ้าชายจู่ตี้เอง ติดตามเจ้าพระองค์นี้ลงใต้ เพื่อผนวกอาณาบริเวณซึ่งปัจจุบันคือบริเวณหนานจิง เมื่อเจ้าชายจู่ตี้ ขึ้นเป็นพระจักรพรรดิ ก็ทรงพระนามว่า หยงเล่อ และตัวเขาเองก็ได้พระราชทานนามว่า เจิ้งเหอ

การขยายอาณาจักรในสมัยของจักรพรรดิหยงเล่อ

ก่อนที่จะเราจะได้กล่าวถึงการเดินทางทางทะเลของเจิ้งเหอ แรกสุดเราอาจต้องทำความเข้าใจกับบริบททางสังคมในขณะนั้น เมื่อแสนยานุภาพทางทหารของจักรพรรดิหยงเล่อ แผ่ลงทางด้านใต้จาก เอี้ยนจิง (ปักกิ่งในปัจจุบัน) มิได้หยุดแคที่หนานจิง ซึ่งต่อไปจะได้รับการสถาปนาเป็นเมืองหลวงของราชวงศ์หมิง แต่ความต้องการของจักรพรรดิคือ ต้องการไปให้ไกลที่สุดเท่าที่จะมีแผ่นดินต่อไป ในการนี้ พระองค์ได้พุ่งหัวลูกศรตรงไปยัง 3 จุดหมายด้วยกัน คือ

1. การรุกรานและยึดครองชุมชนการเมืองชาวไตในหยุนหนาน : ความสำเร็จของราชวงศ์หมิงในการล่าอาณานิคมภาคพื้นแผ่นดิน

หนึ่งปี (ในค.ศ. 1369) หลังจากที่ จูหยวนจาง ได้สถาปนาราชวงศ์หมิงขึ้น พระองค์ได้ส่งคำประกาศพร้อมข้อปฏิบัติไปยัง "บรรดาดินแดนต่างๆ ของหยุนหนาน และญี่ปุ่น"² การมองหยุนหนาน ในฐานะของประเทศในสายตาของราชวงศ์จะเปลี่ยนไปทันทีหลังจากนี้ ใน ค.ศ. 1380 หยุนหนานซึ่งถือว่าเป็น "ประเทศราชของจีนนับตั้งแต่ราชวงศ์ฮั่นมาแล้ว"³ ได้สร้างความชอบธรรมในการที่จีนรุกรานเข้าสู่ชุมชนการเมืองบริเวณนี้ โดยใช้กองทหารจำนวนพลถึง 250,000 คน เข้ายึดต้าลี่ หลี่เจียง และจินฉือ ในปี ค.ศ. 1382 แล้วให้ทหารตั้งครัวเรือนตลอดทั่วทั้งดินแดน ด้วยเหตุนี้ ราชวงศ์หมิงจึงเข้าครอบครองศูนย์กลางสำคัญทั้งทางตอนเหนือและตะวันตกของหยุนหนานในปัจจุบัน ตลอด

หัวข้อครทั้งสาม แสดงถึงบริเวณและทิศทางที่จีนภายใต้รัชสมัยของจักรพรรดิหยงเล่อ ขยายลงสู่ทิศใต้ ในตอนต้นศตวรรษที่ 15 อันได้แก่ หยุนหนาน ไฉ่เจียด และมหาสมุทร ทางทิศตะวันตก (จาก Mills, Ma Huan : Ting-yai Sheng-lan)

รวมทั้งพื้นที่ของชนชาติหลายแห่งเหล่านี้จึงถือว่าเป็นดินแดนอาณานิคมแรกๆ ที่ได้ถูกดูดกลืนเข้ามาอยู่ใน "หยุนหนาน" ของราชวงศ์หมิง⁴

ภายใต้กระบวนการดูดกลืนอันยาวนาน บรรดาชุมชนการเมืองเหล่านี้ต้องมีภาระต่างๆ เพิ่มขึ้น เช่นการเสียส่วยสาอากร การถูกเกณฑ์แรงงานตลอด จนถูกเกณฑ์เป็นทหารในกองทัพ ดังตัวอย่างที่ชุมชนไตมาวแห่ง ลู่ชวน/ผิงเหมียน⁵ เมื่อ ค.ศ. 1397 เจ้าครองนครที่ชื่อ ชื่อหลุนผ่า ต้องจัดหาม้าถึง 15,000 ตัว ช้าง 500 เชือก โคกระบือ 30,000 ตัวให้แก่จีน⁶ (ตัวเลขเหล่านี้เป็นตัวเลขที่แท้จริง ไม่ใช่แค่ตัวเลขเชิงสัญลักษณ์) นอกไปจากนั้น ยังต้องส่งแร่เงินจำนวนมากถึงปีละ 6,900 เหลียง⁷ เป็นส่วยให้กับจีน ซึ่งเงินจะได้เรียกกรองเพิ่มขึ้นเป็นถึงปีละ 18,000 เหลียง หรือถึง 3 เท่าตัว ต่อเมื่อเห็นว่าเป็นไปไม่ได้ทางเงินจึงจะได้ยอมลดจำนวนลงเหลือเท่าเดิม ดังที่เคยเก็บมาตั้งแต่ต้น⁸

ในรัชสมัยของจักรพรรดิหยงเล่อ (ค.ศ. 1403-25) เราได้เห็นพัฒนาการสำคัญของการแสวงหาอาณานิคมภายใต้ราชวงศ์หมิง เข้าไปในแคว้นหยุนหนาน ก่อนที่จะไดุ้กรานไต้หวัน ชุมชนเมืองของเวียดนามใน ค.ศ. 1406 ราชวงศ์หมิงยึดชุมชนต่างๆ ของหยุนหนานในระหว่างคริสต์ศตวรรษที่ 15 โดยใช้กองกำลังทหารทั้งกาดัน และการปราบปรามจริงๆ ท้ายสุดเมื่อ ค.ศ. 1403 มีการจัดตั้งกองกำลังเพื่อทั้งกำราบปราบปราม และเพื่อครอบงำทางการเมือง มีการจัดตั้งกองพันอิสระ ซึ่งอยู่ภายใต้การบัญชาการของกองบัญชาการทหารประจำภูมิภาคขึ้นในเต็งจิง⁹ และ หยงฉาง¹⁰ ในแคว้นหยุนหนาน¹¹ โดยศูนย์การบัญชาการทางทหารนี้ จะได้เป็นหัวใจสำคัญของการจัดตั้งอาณานิคมของจีนในชุมชนชาติตลอดมาจนถึงหนึ่งศตวรรษ

ในปีเดียวกันนี้ มีการจัดตั้งหน่วยปกครองใหม่ (Chiefs' Office) ขึ้นที่แคว้นหยุนหนาน ในเมืองต่างๆ คือเจ้อเตี้ยน / ต้าหู่ / หว่านไ้อ์ / หวานเตี้ยน และลูเจียง¹² และต่อมาในค.ศ. 1406 ก็ได้ตั้งขึ้นอีก 4 หน่วยในแคว้นสิบสองจุไทยในปัจจุบัน ซึ่งอยู่ในเวียดนาม¹³ โดยให้อยู่ภายใต้กองกำลังที่หนึ่งหยวน ที่มู่ปาง (แสนหวี) และ เมิงหยาง ปัจจุบันอยู่ทางตอนเหนือของพม่า ถูกยกขึ้นเป็นผู้ดูแลความสงบเรียบร้อยฝ่ายพลเรือนและฝ่ายทหาร เมื่อ ค.ศ. 1404¹⁴ การรับรองฐานะของชุมชน และฐานะของผู้ปกครองชุมชนโดยราชสำนักของ

จีนราชวงศ์หมิงนี้ ต้องแลกกับเอกราชที่มีอยู่ หากไม่ยอมกระทำตามความต้องการของจีน ก็จะต้องเผชิญกับกองกำลังทางทหารของจีนทันที ดังตัวอย่างของปาไป (Ba-bai) (ล้านนา)¹⁵ ถูกโจมตีเมื่อ ค.ศ. 1405 โดยมุ่เจิง (Mu Sheng) ซึ่งเป็นตัวแทนของจีนในเขตหยุนหนาน ความพยายามที่จะครอบงำเหล่านี้มีทั่วตลอดไปจนแม้กระทั่งถึงบริเวณเขตอัสสัมในอินเดียปัจจุบัน โดยกองกำลังถูกส่งไปยัง Da - ga - la ซึ่งเป็นชุมชนของ อุตรกุล (Utrara - kula) ที่อยู่ริมฝั่งตอนเหนือของแม่น้ำพรหมบุตร¹⁶ และโจมตีชุมชนนั้นอย่างรุนแรง

หลังจากที่ยอมรับ หรือรับรองฐานะทางอำนาจที่เหนือกว่าของราชสำนักที่หนานจิง (ค.ศ. 1421 จึงขยับไปอยู่ที่ปักกิ่ง) ทั้งโดยการถูกกดดันและการใช้กำลังทหารปราบปราม เจ้าหน้าที่ฝ่ายเสฉียนหรือผู้จัดการงานทะเบียนทั้งปวงของจีน จะได้รับการแต่งตั้งลงมาจากราชสำนักของจีนเพื่อ "ช่วย" งาน "พื้นเมือง" ของผู้ปกครองท้องถิ่น และเป็นหลักประกันว่า ผลประโยชน์ของราชสำนักหมิง จะได้รับการดูแลเป็นอย่างดี เสฉียน (อาลักษณ์) จีนเหล่านี้ ปฏิบัติงานของตนโดยใช้ภาษาจีนในชุมชนปกครองต่างๆ ในหยุนหนาน (ค.ศ. 1404)¹⁷ ขณะเดียวกัน ตำแหน่งเสฉียนที่คล้ายๆ กันนี้ (ซึ่งจะต้องเป็นคนจีน) ก็ได้ถูกแต่งตั้งขึ้นอีก 7 ชุมชนในหยุนหนาน (ค.ศ. 1406)¹⁸ ต่อไปจากนั้น เจ้าหน้าที่ราชการจีนก็จะค่อยๆ ได้รับการแต่งตั้งลงไปช่วยผู้ปกครองในท้องถิ่นเหล่านี้ด้วย¹⁹ ด้วยเหตุดังกล่าวนี้เอง ย่อมแสดงให้เห็นปรากฏชัดว่า กระบวนการดูดกลืนชุมชนการเมืองต่างๆ ในอุษาคเนย์ได้ค่อยๆ เกิดขึ้น และกลายเป็นส่วนหนึ่งของจักรวรรดิจีนโดยผ่านกระบวนการล่าอาณานิคม

ชุมชนการเมืองท้องถิ่นมีหน้าที่จัดหาเงินหรือทองเป็นส่วยแทนแรงงานส่งมายังหน่วยพระคลังของจีน²⁰ และหากมีการศึก ก็จะต้องเกณฑ์ทหารมาช่วยอีกด้วย ดังตัวอย่างกรณี มู่ปาง (แสนหวี) ได้ถูกกำหนดให้จัดหากำลังทหารเพื่อร่วมรบต่อปาไป (ล้านนา) ในปี ค.ศ. 1406 ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น²¹ การเกณฑ์ทหารพื้นเมืองโดยผู้ปกครองราชวงศ์หมิง สะท้อนให้เห็นเช่นเดียวกับกรณีที่กระทำต่อไฉ่เวียด

กระบวนการดังกล่าวนี้ ยังดำเนินต่อเนื่องมาอีกแม้หลังรัชสมัยของจักรพรรดิหยงเล่อ โดยเฉพาะทศวรรษ 1430 และ 1440 มีการเคลื่อนกำลัง

พลขนาดใหญ่เข้ากำหราบชุมชนชาวไตในหุบเขานาน โดยเฉพาะกลุ่มไทมาว หรือที่ชาวจีนเรียกว่า ลู่ชวน อย่างไรก็ตาม บทความนี้จะไม่รวมเอากรณีนี้มา อภิปรายด้วย

2. การรุกรานเข้าไปในไตเวียด : ความล้มเหลวของการล่าอาณานิคมภาคพื้นดินของราชวงศ์หมิง

ใน ค.ศ. 1406 จีนภายใต้ราชวงศ์หมิง พยายามที่จะมีอิทธิพลและอำนาจเหนือชุมชนการเมืองไตเวียด (จีนเรียกว่าอันนัน - An nan)²² จักรพรรดิหยงเล่อส่งเจ้าผู้ปกครองหุ่นของจีน ชื่อเจ็งเทียนผิง [(Chen Tian - ping) ตามสำเนียงจีนหรือ เทรินเทียนบินห์ (Tran Thien Binh) ตามสำเนียงเวียดนาม] เข้าไปเป็นผู้ปกครอง²³ ซึ่งก็ได้ถูกฆ่าตายทันที ความตายของผู้ปกครองคนนี้ได้กลายเป็นข้ออ้างที่จักรพรรดิหยงเล่อส่งกองทัพมหา ซึ่งตระเตรียมไว้ล่วงหน้าแล้วเข้ารุกรานอย่างจับพลัน พระองค์ได้แต่งตั้งนายพลชั้นสูงหลายคน ผู้บัญชาการเรือรบ หน่วยปืนไฟ หน่วยโจมตีเร็ว และกองทหารม้าจำนวนมากในการศึกคราวนี้ วันที่ 30 กรกฎาคม ค.ศ. 1406 กองเรือจีนได้ชักใบออกจากหนานจิงยกพลขึ้นบกบริเวณทางตอนใต้ของจีน เข้าสมทบกับกองกำลังอื่นๆ ตรงบริเวณพรมแดนของแคว้นกว่างสี กองกำลังเหล่านี้ประกอบด้วย คน 95,000 คน จากแคว้นซีเจียง เจียงซี กว่างตุ้ง กว่างสี และฮูกว่าง (Hu-guang) นอกจากนี้ยังมีทัพม้า 10,000 ตัว และทหารราบจากส่วนต่างๆ ตลอดจน "ทหารพื้นเมือง" จากกว่างสีอีก 30,000 คน²⁴ อีกทั้งยังมีทัพม้าอีก 75,000 คน และทหารอีกมากที่ระดมเกณฑ์มาจากหุบเขานาน กุยโจว เสฉวน และกว่างสี แคว้นหุบเขานานต้องจัดหาข้าวจำนวน 200,000 ลี (shi)²⁵ เพื่อเลี้ยงดูกองทหาร ทั้งยังต้องเตรียมกองกำลังสมทบอีก 10,000 นาย บัญชีของทางการจีนระบุว่า จำนวนรวมของกำลังพลที่ใช้ในการนี้ มีถึง 800,000 นาย²⁶

ปืนไฟเป็นอาวุธสำคัญสุดของยุทธการนี้ และประมาณการว่า 10 เพลอร์เซนต์ ของทหารในกองทัพ มีปืนไฟอยู่ประจำกาย Sun Laichen ได้ศึกษาถึงการใช้อาวุธของกองทัพหมิง รวมทั้งมีการต่อเรือในเวียดนามเพื่อใช้ในการรุกรานคราวนี้²⁷ พอถึงเดือนมกราคม ค.ศ. 1407 ทัพของจีนก็ประสบชัยชนะ

สำคัญเมื่อยึดเมืองต้าบง (Da-bang) ได้²⁸ บันทึกรักที่มีอยู่ให้รายละเอียดว่า ท้าพจันได้ปลอมม้าให้เหมือนกับสิงโต เพื่อทำให้ทัพข้างของเวียดนามตกใจกลัว แล้วจึงรุกคืบต่อไปโดยใช้ธนูเพลิง²⁹ ภายในไม่กี่อาทิตย์ต่อมา เมืองหลวงของเวียดนามทางทิศตะวันออกก็แตกลง และเมืองหลวงทางทิศตะวันตกก็ถูกทิ้งร้างให้ตกเป็นของจีน พอถึงตอนกลางปี (ค.ศ. 1407) เจ้าครองนครเวียดนามที่ชื่อ ไท่กวี่ลี Ho Quy Ly และบุตรก็ถูกจับกุม เป็นอันสิ้นสุดของราชวงศ์เห่ (Ho) แห่งเมืองไคญู (Dai Ngu) ที่แสนสิ้น ท้าพของจีนประกาศชัยชนะโดยอ้างว่าได้ฆ่าทหารเวียดนามตายลงถึงเจ็ดล้านคน³⁰ ตอนปลายปี 1407 นี้เองที่เจียวจื่อ (Jiao-zhi)³¹ ได้ตกเป็นมณฑลที่ 14 ของจีน จนกระทั่งถึง ค.ศ. 1428 ต่อเมื่อราชวงศ์หมิงถูกขับไล่ออกจากบัลลังก์ ฐานะของแคว้นนี้ จึงถูกยกเลิกกลับไปเป็นเช่นเดิม

การเข้ายึด(เวียดนาม)เป็นอาณานิคม ได้กระทำทันทีโดยอาศัยกองทัพที่รุกรานเข้าไป แล้วใช้กองกำลังของท้องถิ่นมาเป็นผู้ช่วย เจางฟู (Zhang Fu) ผู้บัญชาการส่วนภูมิภาคของจีน ได้ให้การว่า "เนื่องด้วยกองกำลังที่ระดมมาจากหยุนหนาน กว่างตุ้ง และกว่างสีได้ร่อยหรอลง พวกเขาจึงปรารถนาที่จะเลือกคนมาจากกองกำลังพื้นถิ่นที่มาจากอันนัมเพื่อเข้ามาทดแทน"³² ความต้องการนี้ได้รับการตอบสนองและการระดมเกณฑ์กำลังพล ก็ดำเนินไป ขอบเขตบริหารใหม่ถูกกำหนดขึ้น มีการจัดตั้งหน่วยเก็บภาษีอากร กองควบคุมเกลือ สำนักศึกษาตามลัทธิขงจื้อ สำนักทางพุทธศาสนา และหน่วยงานอื่นๆ พ่อค้าจำนวนถึง 7,600 คนและช่างฝีมือต่างๆ (รวมทั้งผู้ประกอบการป็น) ได้ถูกจับกุมที่ไคเวียด ถูกส่งตัวไปยังเมืองหนานจิง³³ ซึ่งในขณะนั้นเป็นเมืองหลวงของราชวงศ์หมิง

พอมาถึง ค.ศ. 1408 จีนก็ได้จัดตั้งหน่วยราชการ ทั้งที่เป็นทหารและที่เป็นพลเรือนถึง 472 ส่วน ขึ้นที่แคว้นเจียวจื่อ³⁴ ซึ่งดำเนินไปตามรูปแบบการจัดการของจีน แต่ก็มีเจ้าหน้าที่จำนวนไม่น้อยที่เป็นชาวเวียดนาม ภายในระยะเวลา 2 ปี ได้มีการจัดการค้าทางสำเภมาถึง 3 ครั้งในเขตปกครองใหม่นี้ ซึ่งเป็นจำนวนครั้งเท่ากับส่วนอื่นๆ ของประเทศ นี่ย่อมเป็นเครื่องชี้ชัดถึงความปรารถนาของจีนที่จะเข้าควบคุมการค้าทางทะเล เพื่อเพิ่มพูนความมั่งคั่งของ

ประเทศในทางเศรษฐกิจ³⁵ มาตรการ ทางเศรษฐกิจด้านอื่นก็คือ การเก็บภาษีข้าว เก็บส่วยเป็นครั้ง ไม้จันทน์หอม ขนนกกระเด็น พัด เครื่องหอม และข้าวควบคุมผูกขาดทอง เงิน เหล็ก และปลา³⁶ มีการส่งขันที่ไปยังเจียวจื่อ เพื่อทำหน้าที่รวบรวมสินทรัพย์อันมีค่าเพื่อพระเจ้าจักรพรรดิโดยตรง ซึ่งบรรดาขันที่ก็จะเก็บทรัพย์เหล่านี้ บำรุงแก่ตนเองในจำนวนที่เท่ากันกับที่ส่งให้จักรพรรดิ

3. หัวลูกศรอันที่สาม: การเดินทางของเจิ้งเหอและต้นค้ำของการล่าอาณานิคมภาคพื้นทะเลในสมัยราชวงศ์หมิง

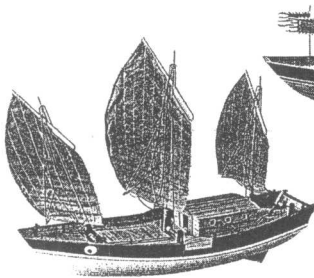
ภารกิจของบรรดาขันที่หลายคนทีออกเดินทางทางทะเล ผ่าน "มหาสมุทรทางทิศตะวันตก" (ได้แก่ย่านอุซาคเนย์ ด้านตะวันตกของบอร์เนียว ตลอดทั่วทั้งมหาสมุทรอินเดีย) เช่นเดียวกับภารกิจที่เป็นที่รู้จักกันน้อยกว่า คือ ในละแวกย่านมหาสมุทรทางทิศตะวันออก (ฟิลิปปินส์ปัจจุบัน บอร์เนียว และทางด้านทิศตะวันออกของอินโดนีเซีย) เป็นแนวหัวลูกศรอันที่สามของการขยายตัวลงใต้ของจักรพรรดิหยงเล่อ คนส่วนใหญ่มักถือกันว่ามีกการยาตราทางเรือถึง 7 ครั้งแต่ยังเป็นที่ยกเถียงกันอยู่ในเรื่องของวันเวลาที่แน่นอน เนื่องด้วยหลักฐานที่เป็นบันทึกหลายแห่งยังขัดกัน อย่างไรก็ตามการเดินทางเหล่านี้ก็มีใช้การแผ่แสนยานุภาพทางทะเลเข้าสู่อุซาคเนย์ครั้งแรกของจีนสมัยหมิงเสียทีเดียว เพราะความจริงแล้วได้มีการติดต่อกับชุมชนการเมืองในแถบอุซาคเนย์เหล่านี้โดยอาศัยเส้นทางทะเลมาตลอด 30 ปีสุดท้ายของคริสต์ศตวรรษที่ 14 ภายใต้จักรพรรดิหงหวู่ เฝิงฮุย (Peng Hui) ได้ระบุนายละเอียดเหล่านี้ลงในบทความชิ้นล่าสุดของเขา³⁷ ซึ่งการเดินทางข้างต้นนี้ โดยทั่วไปนำโดยพลเรือ³⁸

ลักษณะการเดินทางเรือสมัยจักรพรรดิหยงเล่อ ต่างไปจากสมัยของจักรพรรดิ หงหวู่ ตรงที่เหล่าผู้บัญชาการเรือล้วนเป็นขันที่ และ "ตัวแทนพระองค์" ที่ออกเดินเรือและเป็นที่ยู้จักกันมากที่สุดก็คือ เจิ้งเหอ หรือในอีกนามของท่านก็คือ "ซาน-เปา (San-bao)" ("สิ่งคุ้มครองทั้งสาม" หรือ "สมบัติสามประการ") ท่านเป็นหัวใจของตำนานหลายเรื่องตลอดทั่วอุซาคเนย์ ซึ่งความจริงแล้ว ผู้บัญชาการขันที่คนอื่น ๆ ก็มีบทบาทมากไม่แพ้กัน เช่นหวังกู่ยตัน (Wang Gui-ton) และฮั่วเซียน (Hou Xian) เป็นต้น จางเฉียน (Zhang Qian)

และคนที่คนอื่นเป็นผู้มีบทบาทเหนือชุมชนการเมืองในย่านมหาสมุทรตะวันออก และเป็นผู้ที่นำผู้ปกครองหรือตัวแทนของผู้ปกครองในเขตเหล่านั้น เช่นโบนิ (Bo-ni) / ปังกาลินัน (Pangasinan) / ชูลู และลูซอน ไปยังจีน ในภาคผนวก ตอนท้ายของบทความนี้ ได้ให้รายละเอียดของคนที่แต่ละคนกับภารกิจแต่ละครั้งตลอดระยะเวลา 30 ปี แรกของศตวรรษที่ 15 ดังที่ได้บันทึกไว้ใน หมิงสี่ลู่ ซึ่งจะเห็นว่าแท้จริงมีบรรดาชนที่มากมายที่ออกเดินทางเพื่อปฏิบัติภารกิจ และเจิ้งเหอ ก็เป็นผู้หนึ่งในบรรดาชนที่เหล่านี้ อีกทั้งยังจะได้พบว่า การเดินทางทางทะเลเหล่านี้ ดำเนินไปพร้อมๆ กับการรุกรานชุมชนการเมืองในหยุนหนาน และในเจียวจื่อ หรือไคเวียด ด้วย

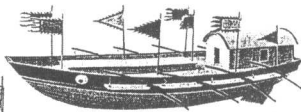
เป็นที่ชัดเจนว่า บรรดาบุคคลที่ร่วมในกองเรือเหล่านี้มีหลายประเภทด้วยกัน ผู้บัญชาการเรือหลายคนเป็นมุสลิม ต้นหนนำร่องส่วนใหญ่ไม่ใช่คนจีน และอาจจะเป็นไปได้ว่า ลูกหลานของชาวอาหรับจากมณฑลฝูเจี้ยนก็รวมอยู่ในบรรดาลูกเรือเหล่านี้ บรรดาชาวเรือมักมีถิ่นที่อยู่บริเวณมณฑลที่ติดกับทะเล ส่วนทหารนั้น อาจเกณฑ์จากหลากหลายท้องที่ รวมทั้งลูกหลานทหารชาว Yuan จากเอเชียตะวันตก หรือเอเชียกลาง จุดประสงค์ของปฏิบัติการเหล่านี้ เป็นเช่นเดียวกับที่จักรพรรดิหยงเล่อได้ส่งทัพเข้าสู่หยุนหนานและการครอบครองไคเวียด กล่าวคือการสร้างสิทธิชอบธรรมแห่งองค์พระจักรพรรดิ ส้าแดงแสนยานุภาพของราชวงศ์หมิง หรืออีกนัยหนึ่งคือการสถาปนา "ความสันติราบคาบภายใต้หมิง - pax Ming" ตลอดทั่วทั้งโลก (ที่รู้จัก) และรวบรวมความมั่งคั่งทั้งหลายเข้าสู่ราชสำนักจีน³⁹

เพื่อให้บรรลุต่อจุดประสงค์เหล่านี้ กองกำลังที่จะเคลื่อนไปกับกองเรือจะต้องยิ่งใหญ่และทรงพลังยิ่ง การต่อเรือเริ่มต้นขึ้นทันทีที่จักรพรรดิหยงเล่อขึ้นครองราชย์ ใน ค.ศ. 1403 กองบัญชาการทหารประจำมณฑลฝูเจี้ยน ได้รับบัญชาให้ต่อเรือเดินสมุทร 137 ลำ⁴⁰ เช่นเดียวกันที่ทหารหน่วยอื่นๆ ก็ได้รับบัญชาให้สร้างเรือหลายขนาดขึ้นเป็นจำนวนถึง 400 ลำ พอถึง ค.ศ. 1405 หลังจากที่เจิ้งเหอเริ่มออกเรือเป็นครั้งแรก เจ้อเจียง (Zhe-jiang) และหน่วยทหารประจำหลายมณฑลได้รับคำสั่งให้ต่อเรือเดินสมุทรอีก 1,180 ลำทันที⁴¹ พอมาถึง ค.ศ. 1408 คณะมนตรีและ the Ministry of Works ได้กลายเป็นหน่วยที่รับ

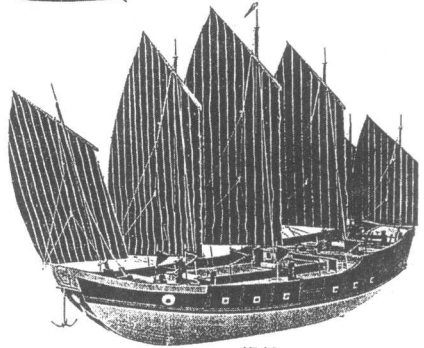
戰船

長度：18/50.9(丈/公尺)
寬：6.8/19.2(丈/公尺)
深度：4(呎水：公尺)
排水量：1703(噸)
載重量：850(噸)

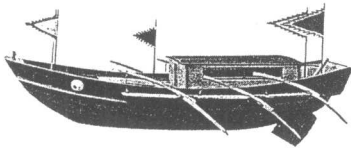
大八櫓

長度：42公尺
寬：16公尺

糧船

長度：28/79.2(丈/公尺)
寬：12/34(丈/公尺)
深度：6(呎水：公尺)
排水量：7081(噸)
載重量：3500(噸)

六櫓船

長度：34公尺
寬：13公尺

ภาพจำลองของเรือบางประเภท จากการเดินทางทะเลของเจิ้งเหอ (จาก *Chieng-tien* [Rhythms Monthly] เล่มที่ 13 เดือนสิงหาคม 1999

ผิดชอบในการต่อ "เรือสมบัติ - 'เป่าฉวน'" จำนวน 48 ลำ⁴² การออกเดินเรือแต่ละครั้งจะมีเรือร่วมขบวนด้วยจำนวน 50 - 250 ลำ จัดได้ว่าเป็นกองเรือ (รบ) ที่ใหญ่มา⁴³ และกองเรือจะออกเดินทางแต่ละครั้งเป็นเวลาหลาย ๆ ปีทีเดียว ส่วนจำนวนคนในกองเรือ นั้น มีจำนวนที่แตกต่างกัน หากเป็นการปฏิบัติการครั้งที่ใหญ่ที่สุด ก็มีจำนวนพล 27,000 ถึง 30,000 คน ในระบบปฏิบัติการพื้นฐานแล้ว จะประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ชั้นสูงที่เป็นทูตานุทูตหลายระดับจำนวน 100 นาย ผู้บัญชาการทหารชั้นสูง 93 นาย ผู้กอง 104 นาย และรองผู้กองอีก 104 นาย นอกไปจากนี้ก็จะมียุทธการทางการแพทย์ และนักดาราศาสตร์อีกจำนวนหนึ่ง มีกรณีเจาะจงครั้งหนึ่งระบุว่า มีจำนวนคนถึง 27,400 ซึ่ง 26,800 เป็นบุคลากรทางทหารระดับต่างๆ และมีหน่วยทหารเฉพาะด้าน ตลอดจนทหารชั้นดี กลาสี และเสมียนด้วย⁴⁴ ฉะนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าการออกปฏิบัติการทางทะเลแต่ละครั้ง จะมีบุคลากรทางทหารกว่า 20,000 คน พงศาวดารหมิงสื่อลู่ประจำปี 1427 ได้ระบุจำนวนทหารข้านาญรบ 10,000 นาย ได้ถูกส่งออกไปกับการเดินทางทางทะเลในคาบสมุทรด้านตะวันตก⁴⁵ และยังมีนัยชี้ให้เห็นว่า บุคลากรในกองเรือนี้โดยสัดส่วนแล้วเป็นทหารเสียส่วนใหญ่ อีกทั้งน่าจะติดอาวุธปืนไฟที่ดี และก้าวหน้าที่สุดในโลกขณะนั้น⁴⁶ เช่นเดียวกับทหารที่ส่งเข้าปฏิบัติการในหยุนหนาน และไต้หวัน ปฏิบัติการนี้จึงเป็นปฏิบัติการทางทหารที่มีเป้าหมายทางยุทธศาสตร์ที่ชัดเจน แจ่มแจ้ง มาจากการทหารของการเดินทางทะเลนี้ ควรที่จะต้องนำมาพิจารณากันใหม่ ทั้งนี้เป็นเพราะบรรดานักวิชาการทั้งชาวจีนและมีเชื้อชาวจีน มักจะเน้นให้ความสำคัญว่าปฏิบัติการทางทะเลช่วงต้นนี้เป็นไปเพื่อ "มิตรภาพ"

เพื่อที่จะสถาปนา "ความสันติราบคาบภายใต้หมิง - pax Ming" ได้ตลอดทั่วทั้งภูมิภาค และอำนวยความสะดวกต่อการเดินเรือได้ตลอดทั่วทั้งมหาสมุทรอินเดียจนถึงทวีปแอฟริกา จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องจัดตั้งฐานอันมั่นคง ตลอดบริเวณที่ปัจจุบันคือภูมิภาคอุซาคเนย์ จุดแวะพัก (กวนฉาง guan-chang) อันจะประกอบด้วยคลังสมบัติ (สินค้า) ที่มีทหารประจำยามถูกจัดตั้งขึ้นที่เมืองมะละกาและส่วนปลายสุดของช่องแคบมะละกาใกล้ๆ กับชุมชนการเมืองสมุทร (Samudera) บนฝั่งด้านสุมาตรา⁴⁷ ดังที่ปรากฏ

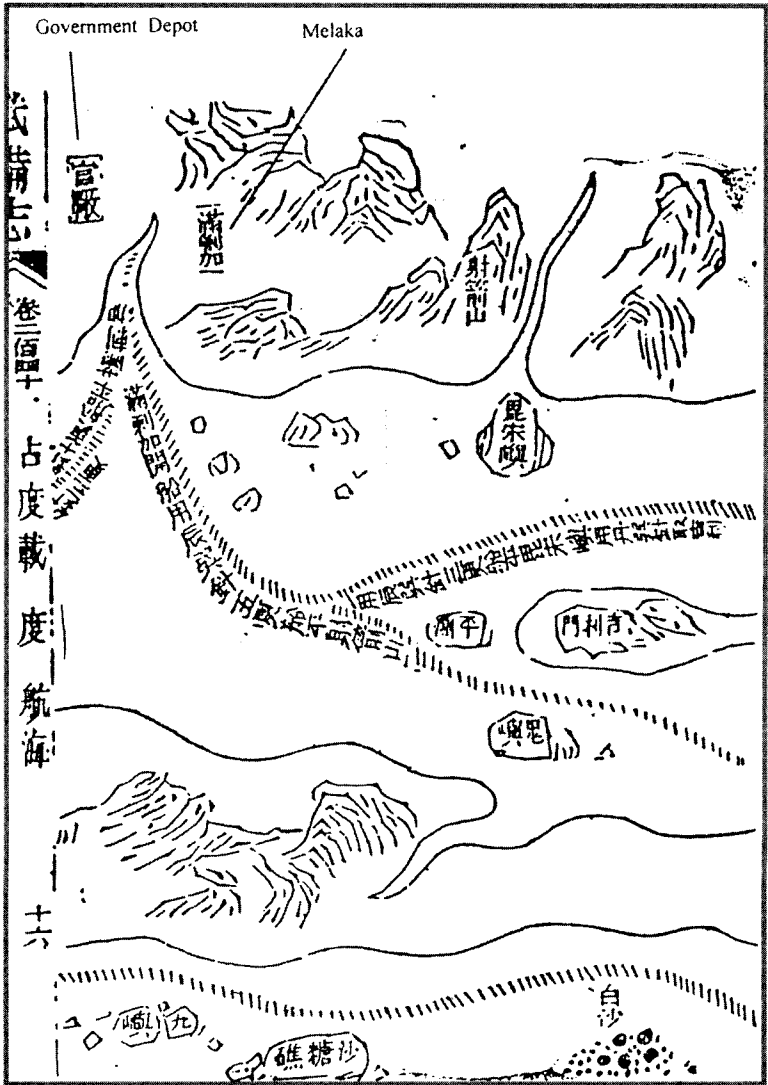
ตำแหน่งชัดเจนบนแผนที่ หูเป่ย์จื่อ (Wu-bei-zhi) ซึ่งจัดสร้างขึ้นมาจากเส้นทางการเดินทะเลเหล่านี้ในตอนครึ่งแรกของศตวรรษที่ 15 / ขณะที่การติดต่อระหว่างประเทศต่างๆ ต้องอาศัยการเดินทางเรือเท่านั้น บางทีช่องแคบมะละกาในสมัยนั้นอาจมีความสำคัญมากกว่าในสมัยปัจจุบันด้วยซ้ำไป ดังนั้น การเข้าควบคุมเส้นทางสัญจรทางน้ำนี้ได้ ย่อมเป็นก้าวแรกที่สำคัญในการเข้าควบคุมตลาดทั่วทั้งภูมิภาค มะละกาในฐานะที่เป็นฐานที่มั่นทางทะเลของจิ้นราชสำนักหมิงจึงได้มีการสร้างเสริมมะละกาให้เจริญเติบโต ให้เป็นเมืองท่าที่สำคัญในเวลาต่อมาด้วย⁴⁸ สัมพันธภาพระหว่างมะละกาและจิ้นจึงแน่นแฟ้นอย่างยิ่งตลอดครึ่งแรกของศตวรรษที่ 15 ระดับของการพัฒนาเมืองท่าของมะละกา และชุมชนการเมืองทางทะเลของสุมาตรา ซึ่งเกี่ยวพันกับนโยบายเหนี่ยวนำ ในอุษาคเนย์ของจิ้นในตอนต้นศตวรรษที่ 15 ยังจำเป็นที่จะต้องตรวจสอบอีกมาก

เป็นที่แน่ชัดว่า แส่นยานุกาฬดังที่กล่าวมาแล้ว ย่อมมีบทบาทอย่างสำคัญในการกระตุ้นให้บรรดาผู้ปกครองต่างถิ่นเหล่านี้ พากันวิ่งเข้าไปหาจิ้นในสมัยนั้น อย่างไรก็ตาม มีอยู่บางกรณีที่มีการปรากฏตัวของกองทัพทหารจิ้น ก็ยังไม่ได้ผล และทำให้ต้องมีการใช้ความรุนแรงอย่างแท้จริง ดังกรณีที่เจิ้งเหอได้สั่งให้มีปฏิบัติการทางทหารดังต่อไปนี้

1. การโจมตีท่าเรือเก่า: สถานผู้ดูแลความสงบเรียบร้อยในสุมาตรา เมื่อ ค.ศ. 1407

ใน ค.ศ. 1407 เจิ้งเหอเดินทางกลับจากปฏิบัติการทางทะเลครั้งแรก และได้นำเอา "โจรสลัด" ชื่อเฉินซูยี่ (Chen Zu-yi) ซึ่งถูกจับได้ที่ "ท่าเรือเก่า" (Old Port) รายงานระบุว่า [โจร] ได้แสวงทำเป็นยอมจำนนแต่แท้จริงได้ลอบวางแผนจะเข้าโจมตีกองทัพแห่งพระจักรพรรดิ"⁴⁹ เหล่าโจรถูกฆ่าตายไป 5,000 คน เรือ 10 ลำถูกเผาทำลาย และถูกยึดได้ 7 ลำ ต่อมาในปีเดียวกัน ทางจิ้นได้ยอมรับฐานะเป็นชุมชนเมืองของท่าเรือเก่านี้ อย่างไรก็ตามโดยที่มีชาวจีนทั้งที่เป็นอดีตทหารและพลเรือนจากทั่วทั้งกวางตุ้งและฝูเจี้ยนจำนวนมากอาศัยอยู่ที่นี้ จึงไม่อาจรับรองฐานะขึ้นเป็นประเทศได้ หากแต่ได้รับการยอมรับเข้าไว้ในฐานะที่เป็น "สถานตัวแทนผู้ดูแลความสงบเรียบร้อย" ซึ่งหมายถึงชุมชนการ

ภาพลอกแผนที่ศตวรรษที่ 15 ซึ่งจัดทำขึ้นในศตวรรษที่ 17 แสดงให้เห็นเส้นทางของกองเรือ
เจิ้งเหอ มีการระบุถึงเมืองท่าทางตอนเหนือของแม่น้ำมะละกา (จาก *Wu-bei-shi*,
เนื้อความเป็นเรื่องทางการทหารในศตวรรษที่ 17)

เมืองที่ปกครองดูแลโดยผู้ที่มีเชื้อชาวจีน แต่อยู่บนแผ่นดินของจีน ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นตัวแทนผู้ดูแลความสงบคือสื่อจิ้นชิง (Shi Jin-qing) แม้จะได้รับการแต่งตั้งโดยเจิ้งเหอ แต่ก็มีฐานะเป็นผู้ปกครองท้องถิ่นที่เป็นตัวแทนของราชวงศ์หมิงของจีน⁵⁰ ฉะนั้น เราจึงจะเห็นได้ว่า นี่คือรูปลักษณ์ของอาณานิคมจีนภายในอุซาคเนย์นั่นเอง สถานภาพเช่นว่านี้ ล้นสุดลงใน ค.ศ. 1430 ซึ่งมีรายงานว่าสถานะนี้จะสืบทอดหรือไม่ขึ้นอยู่กับฐานะของจีน (ราชวงศ์หมิง) ที่มีอยู่เหนือดินแดนอุซาคเนย์ และก็มีนัยด้านกลับว่า ผู้ปกครองเหล่านี้ มีฐานะเป็นตัวแทนของราชวงศ์หมิงนั่นเอง⁵¹

2. เหตุอันรุนแรงในชาว เมื่อ ค.ศ. 1407

2.1 ในปี 1407 ทัพของเจิ้งเหอ ขึ้นฝั่งที่ชวา และปะทะกันอย่างรุนแรงกับกองกำลังท้องถิ่น ทำให้ทหารจีน ตายไป 170 คน กองกำลังท้องถิ่นที่ว่่านี้น่าจะเป็นทหารของอาณาจักรมัชปาหิต คู่แข่งสำคัญของจีนในการครองน่านน้ำย่านอุซาคเนย์ หรือไม่เช่นนั้น ก็อาจเป็นกองกำลังของชวากลุ่มอื่นที่ต้านอาณาจักรมัชปาหิต บันทึกของฝ่ายจิ้นกล่าวว่า ทหารของจีน "ได้ขึ้นฝั่งเพื่อทำการค้า" "ณ ที่ที่กษัตริย์ตระวันออกทรงปกครอง" นัยซึ่งอาจเป็นไปได้ว่าจีนได้เข้าไปเกี่ยวพันกับเรื่องภายใน หรือแม้กระทั่งเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับสงครามกลางเมืองในชวา

2.2 จีนได้ตอบโดยเรียกร้องให้กษัตริย์ชวาตะวันตก ทำการชดเชย "...จะต้องจ่ายทองจำนวน 60,000 เหลียง (liang)⁵² เพื่อชดเชยต่อชีวิตเหล่านั้น และต่ออาชญากรรมที่ท่านได้ก่อขึ้น.....หากละเว้นที่ไม่กระทำตามนี้ [จีน] ก็จะไม่มีความเลือกอื่นนอกจากต้องส่งกองกำลังทหารเข้าลงโทษต่ออาชญากรรมของท่านดังตัวอย่างที่ปรากฏมาแล้วในกรณีของอันนัม" ⁵³ จีนได้อ้างไปถึงการรุกรานอันนัมตามรายละเอียดที่ได้กล่าวถึงมาแล้วในตอนต้น⁵⁴

3. การกดดันเข้มขุ่พม่าใน ค.ศ. 1409

เมื่อตอนต้นของรัชสมัย จักรพรรดิหยงเล่อคอนข้างกังวลต่อชุมชนการเมืองมู่ปาง (แสนหวี) ขณะเดียวกับที่ต้องแข่งกับอังวะ (พม่า) เพื่อจะมีอิทธิพล

เหนือหยุนหนาน เมื่อคราวที่ตัวแทนจากมู่ป่าง เข้าเฝ้า พระจักรพรรดิใน ค.ศ. 1409 และมีการบ่นถึงเจ้าครองนครอั้งวะที่ชื่อ Na-lou-la⁵⁵ จักรพรรดิหึงเล่อได้ทรงมีปฏิกริยาดังนี้ " Na-lou-la ผู้ซึ่งปกครองเหนือพื้นที่อันกระจัดย่อย มีความซีกเหิมเกินตัว และกระทำการอย่างผิดพลาด ซึ่งเราก็รู้เรื่องนี้ดีมาตลอด เหตุที่เรามิได้ส่งกองทหารไปกำราบ ก็เนื่องด้วยเกรงว่าจะเป็นอันตรายต่อราษฎรสามัญ เราได้ทำการส่งคนออกไปเพื่อให้คำแนะนำในอันที่จะเปลี่ยนการกระทำแบบเดิมๆ และเริ่มต้นสิ่งใหม่ๆ หากเขายังมิได้คิดที่จะเปลี่ยนแปลง เราก็จะสั่งให้นาย (พล) ทหารของเราทำการโจมตีด้วยกองกำลังทหาร ทั้งต่อเส้นทางสัญจรทาง (น้ำ) ทะเล และท่าน (ตัวแทนของแสนหวี) ก็จะได้ระดมทหารของท่านเข้าโจมตีเขตบนพื้นแผ่นดิน ซึ่งผลลัพธ์ย่อมไม่เป็นที่ปรารถนาของผู้ใด" ⁵⁶ ข้อความนี้ ย่อมเป็นการกล่าวอ้างไปถึงกองกำลังทางทะเลซึ่งบัญชาการโดยเจ็งเหอ ตลอดรวมถึงภายใต้การบัญชาของหวังจิงหง (Wang Jing-hong) และโฮ่วเซียน ซึ่งได้รับบัญชาให้เดินทางไปปฏิบัติการณ์ในคาบมหาสมุทรด้านตะวันตก การก่อกวนของจักรพรรดิฉินในกรณีนี้ ทำให้เห็นธาตุแท้ของการเดินทางทะเลของจีนที่มีลักษณะทางทหารและการข่มขวัญ สร้างแรงกดดันโดยแท้

4. การโจมตีศรีลังกาใน ค.ศ. 1411

กรณีนี้แสดงให้เห็นถึงเนื้อแท้ของการเดินเรือของเหล่าชนที่ขุนนางจีนว่ามีลักษณะทางการทหาร ก็คือกรณีที่มีการรุกรานศรีลังกา แล้วจับเจ้าครองนครของศรีลังกานำตัวกลับไปยังราชสำนักจีนที่หนานจิง เมื่อ ค.ศ. 1411 เจ็งเหอบุกเข้าวังหลวง จับกษัตริย์ ทำลายกำลังทหารของกษัตริย์ เอาตัวกษัตริย์พร้อมครอบครัวของพระองค์ส่งไปยังจีน⁵⁷ บ้างก็กล่าวว่า แม้พระทันตธาตุ (เขี้ยวแก้ว) ก็ถูกนำกลับไป (จีน) ด้วย แต่ประเด็นนี้ ขาดหลักฐานร่วมสมัยที่สามารถยืนยันได้ดังเช่นเดียวกับกรณี หยุนหนาน ทางจีนได้แต่งตั้งผู้ปกครองหุ่นขึ้นแทน โดยเลือกเอาผู้ที่จะกระทำการต่างๆ อันจะเป็นประโยชน์ต่อจีน⁵⁸ กองทหารจีนที่กลับจากการปฏิบัติการในศรีลังกาล้วนแล้วได้รับการปูนบำเหน็จแบบเดียวและเทียบเท่ากับที่กองกำลังซึ่งรุกรานไต้หวันในปี 1406

ได้รับ ซึ่งหมายความว่า ปฏิบัติการทั้ง 2 ครั้งนี้ มีเป้าประสงค์ไม่แตกต่างกัน⁵⁹

5. โฉมตี และจับกุม ซู-กาน-ลา (Su-Gan-La) แห่งสมุทรา ค.ศ. 1415

ตัวอย่างต่อไปที่แสดงให้เห็นเป้าประสงค์และวิธีการของการปฏิบัติการทางทะเลของจีน คือกรณี ที่ ซู-กาน-ลา "หัวหน้าโจรแห่งสมุทรา" ถูกจับที่สุมาตรา และนำตัวไปจีนโดยเจิ้งเหอ เมื่อ ค.ศ. 1415 ส่วนกรณีของเหตุการณ์ใน ค.ศ. 1414 และ 1415 ยังไม่ค่อยชัดเจนนัก ด้วยเหตุที่หลักฐานหลายฝ่ายยังขัดแย้งกันอยู่⁶⁰ ว่ากองทัพของเจิ้งเหอเข้าไปมีส่วนร่วมโดยตรงในสงครามภายในของเมืองทางตอนเหนือของสุมาตรา โดยเข้าร่วมสนับสนุนฝ่ายที่ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อจีนทำการต่อสู้กับฝ่ายตรงข้าม ตัวอย่างเหล่านี้ล้วนแสดงให้เห็นว่าปฏิบัติการทางทะเลของจีนนั้นมีจุดมุ่งหมายหลักอยู่ที่เป็นปฏิบัติการทางทหารเพื่อเสริมสร้างความสงบราบคาบภายใต้หมิง (pax Ming) เหนือบริเวณภูมิภาคอุษาคเนย์และมหาสมุทรอินเดีย

6. ความรุนแรงที่เกิดขึ้นที่อยุธยา

ในดงซีหยางเกา (Dong-xi-yang-kae) (ค.ศ. 1618) จ้างซี (Zhang Xie) ได้บันทึกโดยอ้างถึงเหตุการณ์เกี่ยวกับเจิ้งเหอว่า เมื่อตอนต้นศตวรรษที่ 15 เจิ้งเหอได้ออกคำสั่งให้ทำการรื้อถอนพระสถูปในอยุธยาอย่างน้อย 1 องค์ ในบันทึกนี้ระบุภายใต้หัวข้อ "ทำเลที่ตั้ง" ว่า "เป็นพระสถูปที่ปราศจากยอด และอยู่ทางเบื้องทิศตะวันตก มีการกล่าวว่า พวกชนป่าเถื่อน (ชาวอยุธยา)⁶¹ เหล่านี้สร้างพระสถูปได้จนสำเร็จอยู่ก่อน อย่างไรก็ตาม เจิ้งเหอได้บัญชาให้ปราบพระสถูปนี้จนราบเรียบ จนแม้ต่อมาถึงจะมีความพยายามที่จะสร้างสถูปขึ้นอีก ก็ไม่เป็นที่สำเร็จอีกเลย"

7. ความรุนแรงอื่นๆ

ก. เฟยซิน (Fei Xin) บันทึกว่า ประชาชนในโมกาดิชู ได้ก่อการวิวาท (นี่คือกระหนาบกระทั้งอย่างรุนแรงกับชาวจีน) ดังที่หล่าวมาเต็ง (Lou Mao-deng) เขียนนิยายเรื่อง Sanbao taijian xiyangji tongsu yanyi เมื่อ ค.ศ. 1597 โดย

มีเนื้อเรื่องอิงกับเหตุการณ์ที่โมกาดิซุนี้ รายละเอียดของหนังสือได้กล่าวถึงกองกำลังจีนที่ไ้ระเบิดดินดำทำลายเมืองชื่อ ลา-สา (La-sa) ซึ่งตั้งอยู่บนคาบสมุทรอารเบีย ทั้งยังมีการฆ่าฟันอย่างโหดร้ายตลอดการเดินทางเรือหลายครั้ง

ข. โจเซฟแห่งแครงกานอร์ (Joseph of Cranganore) ตัวละครของหนังสือชื่อ Novus Orbis เขียนโดยไซมอน กรีนเนียส (Simon Grynaeus) ซึ่งตีพิมพ์ที่เมืองบาเซล เมื่อ ค.ศ. 1555 ได้ระบุว่า "พวกชนชาวคาเธ่ย์เหล่านี้ เป็นคนที่มีพลังอย่างน่าประหลาดใจ แต่แรกคนพวกนี้ทำการค้าอย่างแข็งขันที่สุดในเมืองกาลิกุต แต่กษัตริย์แห่งกาลิกุตได้ปฏิบัติต่อคนเหล่านี้อย่างเลวร้าย พวกเขาจึงพากันถอนตัวออกไปจากเมือง แต่ในไม่ช้าก็กลับมา เข้าใจมิติฆ่าฟันชาวเมืองล้มตายมากมาย จากนั้นก็ไม่กลับมาอีกเลย ต่อมาพวกนี้ได้เริ่มไปยังเมืองมายลาเปตัม (Mailapetum) ซึ่งอยู่ในอำนาจปกครองของกษัตริย์นาร์สิงห์ (Narsingha) แต่อยู่เบื้องทิศตะวันออก....และบัดนี้พวกเขาได้ลงมือทำการค้าที่นั่น" หลักฐานอื่นที่อาจเพิ่มเติมในเรื่องนี้ก็คือ บันทึกของเดอบาร์รอส (De Barros) กล่าวว่า เมืองดีว (Diu) ได้ถูกสร้างขึ้นโดยกษัตริย์แห่งกุจราต (Gujarat) เพื่อเป็นที่ระลึกถึงชัยชนะในการรบทางทะเลต่อชาวจีน ซึ่งมักจะมาเยือนชายฝั่งทะเลอินเดียเสมอ⁶² แม้กำหนดเวลาของเหตุการณ์เหล่านี้จะไม่มี ความชัดเจน แต่ก็เป็นที่แน่ชัดว่า ไม่มีระยะเวลาใดเลยที่จีนจะมีแสนยานุภาพทางทะเล และไปเยือนชายฝั่งทะเลของอินเดีย นอกจากระยะเวลาที่กองเรือของเจิ้งเหอออกปฏิบัติการทางทะเล

ภาพรวมของปฏิบัติการซึ่งนำโดยเหล่าขันที้

ตัวอย่างต่างๆ ดังข้างต้น ชี้ให้เห็นว่า กองกำลังทางเรือของจีนที่ได้ส่งออกไปในช่วงต้นศตวรรษที่ 15 นั้น มุ่งหมายที่จะให้ชุมชนการเมืองตลอดย่านน้ำเท่าที่ปรากฏบนความรับรู้ขณะนั้น ยอมรับในฐานะอันเหนือกว่า (หรือแม้กระทั่งอำนาจที่สูงที่สุด) ของจีนภายใต้ราชวงศ์หมิง และการที่จะให้บรรลุตามเจตนาได้ก็ต้องใช้ทั้งการข่มขู่ และการใช้กำลังจริงๆ การที่มีเจ้าผู้ปกครองชุมชนการเมืองในอุษาคเนย์ต้องเดินทางไปจีนร่วมกับคณะของเจิ้งเหอนั้น ก็สันนิษฐานว่าการบังคับขับไล่เป็นลักษณะสำคัญประการหนึ่งของปฏิบัติการเหล่านี้

ทั้งนี้เป็นเพราะเกือบจะไม่มีใครเคยได้ยินเลยว่า บรรดาเจ้าผู้ปกครองใน
 อุษาคเนย์จะได้เดินทางไปชุมชน (ประเทศ) ใดที่มีผู้อื่นปกครอง ด้วยเหตุผล
 เกี่ยวกับความมั่นคงในบ้านตัวเอง และในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับธรรมเนียม ตลอดจน
 จริตพิธีกรรมในเชิงปฏิบัติ ฉะนั้น การที่ผู้ปกครองจำนวนไม่น้อยได้เดินทางไป
 ยังจีนก็ย่อมแสดงให้เห็นนัยของการที่ถูกบังคับให้เป็นไปเช่นนั้น "นโยบายการทูต
 แบบเรือปืน Gunboat Diplomacy" มักไม่ถูกนำมาใช้กับการเดินเรือของเจ้ิงเหอ
 แต่อย่างน้อยที่สุดก็ยอมรับกันทั่วไปว่า ปฏิบัติการเหล่านี้เกี่ยวข้องกับนโยบาย
 ทางการทูตไม่มากนัก และก็ยังเป็นที่ปรากฏชัดแจ้งว่า กองเรือเหล่านี้เป็น
 เรือปืน และผู้ที่มาบกกองเรือประมาณ 26,000 หรือ 28,000 คน เป็นทหาร
 ฉะนั้น จึงดูจะไม่ชัดเจนนักที่จะใช้คำคำนี้ (นโยบายการทูตแบบเรือปืน
 Gunboat Diplomacy) กับภารกิจของเหล่ากองเรือทหารนี้

การใช้กำลังทำให้บรรลุถึงเจตจำนงของภารกิจนี้ คือการเข้าควบคุม
 เมืองท่า และเส้นทางในการเดินเรือต่างๆ มิใช่การเข้าควบคุมเหนือพื้นที่ดิน
 แดน ซึ่งเป็นรูปแบบของการล่าอาณานิคมในระยะต่อมาภายหลัง หากแต่เป็น
 การควบคุมทั้งการเมืองและเศรษฐกิจเหนือจุดตัดเชิงพื้นที่ เป็นการเข้าควบคุม
 เหนือเส้นชีวิตในทางเศรษฐกิจ จุดเชื่อมโยง และเครือข่ายต่างๆ โดยอาศัยการ
 เข้าคุมท่าเรือและเส้นทางการค้า การเข้าควบคุมการค้าได้จึงเป็นเงื่อนไข
 สำคัญที่สุดในการรวบรวมความมั่งคั่ง (เข้าสู่ประเทศจีน) กองทหารเจ้า
 อาณานิคมเดิมซึ่งอยู่บนเรือเหล่านี้ เป็นกลไกสำคัญที่จะทำให้การควบคุมนี้
 ดำรงอยู่ ด้วยวิธีการดังกล่าว การปฏิบัติการทางเรือของจีนอาจจะถูกเรียกได้
 ว่าเป็น "ต้นแบบของการล่าอาณานิคมภาคพื้นทะเล maritime proto-
 colonialism" ชุมชนการเมืองชายทะเลสำคัญทั้งหลาย ซึ่งตั้งอยู่บนเส้นทาง
 และเครือข่ายการค้าทางทะเลระหว่างตะวันออกและตะวันตก และคาบ
 สมุทรต่างๆ ได้ถูกเข้าควบคุมโดยจีน ทำให้จีนได้รับผลประโยชน์ทั้งทาง
 การเมืองและทางเศรษฐกิจอย่างมากมาย

ต้นแบบของการล่าอาณานิคมทางภาคพื้นทะเลโดยจีน (ราชวงศ์ชิง)
 ดังที่ได้กล่าวถึงการเดินเรือของเจ้ิงเหอมาแล้ว อาจกล่าวได้ว่าไม่ต่างจากการ
 ล่าอาณานิคมทางภาคพื้นทะเลที่กระทำโดยพวกโปรตุเกสในศตวรรษที่ 15

และ 16 นัก เพียร์สัน (Pearson)⁶³ ให้ความเห็นว่า อาณาจักรของโปรตุเกสนั้น ดูคล้ายกับการสืบต่อเนื่องมาจากนครรัฐต่างๆ ของอิตาลี โดยที่การค้ากับเจ้าครองนครนั้น มีสายสัมพันธ์ต่อกันอย่างแน่นแฟ้น ซึ่งก็เป็นเช่นเดียวกับกรณีของจีนราชวงศ์หมิงด้วย นอกไปจากนั้น ตามหลักการของรอร์เธอรัมด์ (Rothermund) ที่ว่าด้วยเรื่องการค้าของเอเชียและการขยายตัวของยุโรป (Asian Trade and European Expansion) และสเตนการ์ด (Steengard) เคยกล่าวถึง "การปฏิวัติทางการค้าของเอเชีย" (Asian Trade Revolution) แล้ว เพียร์สันคิดว่า "นี่เป็นอาณาจักรที่อาศัยกำลังทางทหารที่เน้นให้ได้ผลตอบแทนที่มีรูปแบบในเชิงเศรษฐกิจ โดยพื้นฐานแล้ว การค้าแบบที่ทำกันในเอเชียมักจะเรียกเครื่องบรรณาการ ส่วนโปรตุเกสได้สร้างการคุกคามต่อการเดินเรือในเอเชียแล้ว "ขาย" ความคุ้มครองของตนจากการคุกคามดังกล่าว ดังจะเห็นได้จากการเรียกร้องให้มีการจ่ายค่าผ่านทางและเงินค่าศุลกากรซึ่งเป็นเงินกินเปล่า เพราะโดยแท้จริงแล้ว มิได้มีสิ่งใดตอบแทนเลย พฤติกรรมเช่นนี้อาจจะเรียกในภาษาปัจจุบันได้ว่า เป็น 'ยันตรกันผี' ซึ่งเราก็คงคิดว่ามักจะป้องกันไม่ได้อย่างจริงๆ จังๆ⁶⁴ โดยการใช้คำว่า "จีน" แทนคำว่า "โปรตุเกส" เราจะเห็นภาพเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนของกิจกรรมที่จีนกระทำต่ออำนาจในอุษาคเนย์ และคาบสมุทรมินเดย์ เมื่อตอนต้นศตวรรษที่ 15 กำลังพลทางทหารซึ่งประกอบกันขึ้นเป็นกองเรือรบขนาดใหญ่ของราชวงศ์หมิง มีภารกิจที่จะต้องดูแล "ความสงบอันราบคาบภายใต้หมิง pax Ming" จึงยังประโยชน์ทางการเมืองควบคู่ไปกับประโยชน์ทางเศรษฐกิจด้วยไม่มากนักน้อย

การสิ้นสุดลงของราชวงศ์หมิง เป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้ลักษณะต้นแบบการค้าอาณานิคมทางภาคพื้นทะเลของจีนไม่พัฒนาเป็นการล่าอาณานิคมเต็มรูปแบบที่ยุโรปเป็นในระยะเวลาภายหลังมา อีกทั้งยังมีปัจจัยอื่นๆ ที่ทำให้การขยายตัวทางทะเลสิ้นสุดลง การสิ้นพระชนม์ของจักรพรรดิหยงเล่อ ค่าใช้จ่ายที่มากมายมหาศาลที่จะต้องใช้ในการเดินเรือ ดังที่มีขุนนางชั้นสูงพากันคัดค้านเสมอมาว่า การเดินเรือเหล่านี้เป็นการสูญเปล่า อีกทั้งเป็นเรื่องความสำคัญส่วนตัวของเหล่าบรรดาชนที่เท่านั้น ฉะนั้น เมื่อผู้อุปถัมภ์ได้สิ้นพระชนม์ลง ในไม่ช้าการเดินเรือขนาดใหญ่เหล่านี้ก็สิ้นสุดลงด้วย

อย่างไรก็ตาม ในปฐมบันทึกรายปีของราชวงศ์หมิงปี ค.ศ. 1445 ได้กล่าวเป็นนัยว่า การควบคุมเขตน้ำ่านน้ำ หรือพยายามจะควบคุม ยังคงมีต่อมาจนกระทั่งตอนกลางของทศวรรษ 1440 ได้มีบันทึกว่า ชาวชวา 3 คน ที่เดินเรือค้าขายระหว่างชวากับสยามถูกจับกุมแล้วส่งไปยังจีน⁶⁵ ตัวอย่างนี้ จึงชี้ให้เห็นว่า อย่างน้อยจีน (ราชวงศ์หมิง) จะยังคงทำตนเป็นผู้ควบคุมการเดินเรือค้าขายในภูมิภาคนี้ตลอดมาอีกครั้งศตวรรษเป็นอย่างน้อย

“ลัทธิการล่าอาณานิคม” กับราชวงศ์หมิง

ดังที่ได้กล่าวถึงการรุก 3 ทางของจีนต่อย่านอุษาคเนย์ในศตวรรษที่ 15 มาแล้วข้างต้น โดยแต่ละทางก็ได้ถูกตีติดย่าว่าเป็น “การล่าอาณานิคม” ทั้งสิ้นต่อไปก็จะได้ให้เหตุผลเพิ่มเติมจากที่กล่าวไปแล้ว

“ลัทธิล่าอาณานิคม” เป็นคำที่ใช้ได้กับพฤติกรรมของจีนสมัยหมิงหรือไม่ นั้น แฮโรลด์ เวียนส์ (Herold Wiens) เห็นว่าน่าจะใช้ได้ ดังที่เขาเขียนในหนังสือชื่อ *China's March Toward the Tropics* (1954) ว่า “เขตปกครองตนเองของชนชาติต่าง ๆ” ซึ่งประกอบกันขึ้นเป็นสาธารณรัฐประชาชนจีนภายหลังปี 1949 มีเพื่อ “กลบเกลื่อนลักษณะเจ้าอาณานิคมเก่า (ของจีน) นั้นเอง”⁶⁶ อย่างไรก็ตาม โดยเหตุที่หนังสือของเขาตีพิมพ์เผยแพร่ต่อสาธารณชนในช่วงการเผชิญหน้าอันดุเดือดของสงครามเย็น หนังสือของเขาจึงถูกมองว่าเป็นการถือหางฝ่ายหนึ่งเพื่อตอบโต้อีกฝ่ายหนึ่งเท่านั้น เราจะถือว่าทัศนคติของเขาในหนังสือเล่มนี้เป็นกรกล่าวเกินจริงไหม หรือแท้จริงแล้ว ประวัติศาสตร์การขยายตัวของจีนในสมัยราชวงศ์หมิงตอนต้นก็คือปฏิบัติการภายใต้ “ลัทธิการล่าอาณานิคม” นั้นเอง

ในประวัติศาสตร์แล้ว คำว่า “ลัทธิการล่าอาณานิคม” นั้น มีหลายความหมาย เช่น การเข้าโจมตีแล้วยึดพื้นที่ในสมัยอาณาจักรโรมัน การขยายตัวไปทางด้านทิศตะวันออกของอาณาจักรรัสเซียโบราณ การรุกรานคนอื่นในสมัยออตโตมานเติร์ก และการเดินเรือแล้วมีผลพวงมากมายต่อมาของมหาอำนาจยุโรปนับแต่ศตวรรษที่ 15 ข้อถกเถียงเรื่องลัทธิการล่าอาณานิคมนี้ มักจะเจาะจงลงไปถึงการขยายตัวของมหาอำนาจทางทะเลของยุโรป และจะมองมา

ยังจีนก็ว่าเป็นเหยื่อของการล่าอาณานิคม มากกว่าเป็นตัวการรุกรานคนอื่น และทั้งยังอยู่นอกเหนือไปจากคำนิยามอีกด้วย

บางทีก็มองแบบจำแนกเอาว่า "จักรวรรดินิยม" ยุโรปช่วงศตวรรษที่ 16 และ 17 นั้นมีเชื้อมาจากการปฏิวัติทางอุตสาหกรรม และส่งผลให้เกิดผลสองด้านในบรรดาประเทศอาณานิคมก็คือทำให้ไม่เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรม และถูกจอบำให้ผลิตพืช (เศรษฐกิจ) ซึ่งไม่ใช่อาหาร มีคำถามว่านิยามของ "จักรวรรดินิยม" เช่นว่านี้อาจประยุกต์ใช้กับพฤติกรรมของจีนในสมัยราชวงศ์หมิงได้หรือไม่ การขยายตัวของจีนนับแต่ศตวรรษที่ 14 และ 15 นั้น สอดรับกับนิยาม "จักรวรรดินิยม" ที่ชุมปีเตอร์ (Schumpeter) กล่าวไว้คือ "ภาวะอันแจ่มชัดของแนวโน้มที่จะขยายตัวอย่างไร้จุดประสงค์โดยอาศัยการใช้กำลังโดยไร้ขอบเขตใดๆ" ดังนั้น พฤติกรรมแห่งการเข้าพิชิตจึงปรากฏ "โดยมิได้มีวิธีการอันเจาะจงใดๆ แต่แท้จริงได้แฝงเป็นนัยอยู่ที่การกระทำนั้นๆ"⁶⁷ หรืออาจกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า การกระทำใดๆ ของผู้ปฏิบัติการขยายดินแดนของจีนสมัยหมิงนั้นเป็นการกระทำ "เพื่อที่เข้าครอบงำ" แต่เพียงอย่างเดียว หรือแท้จริงแล้ว มีการบวกลบคุณหารถึงผลที่จะได้รับมากไปกว่านั้น และด้วยเหตุฉะนี้จึงอาจจำแนกได้ว่าเป็นลักษณะของ "ลัทธิการล่าอาณานิคม" ได้เช่นกัน

การขยายแผ่อำนาจและเข้ายึดครองเหนือชุมชนการเมืองต่างๆ โดยจีน (สมัยต้นราชวงศ์หมิง) เกิดขึ้นเพราะแรงขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจหรือไม่ คำนิยามของ เจ.เอ. ฮอบสัน (J.A. Hobson) ที่มุ่งหมายไปถึงจักรวรรดินิยมอังกฤษนั้น สามารถนำไปใช้กับกรณีจีน (หมิง) ได้หรือไม่ ดังที่ฮอบสันกล่าวว่า "จากจุดยืนนี้ การขยายตัวทางทหารและราชนาวีของเรา ในระยะเวลาหลายปีที่เพิ่งผ่านมา อาจถือได้ว่ามีเป้าประสงค์ลำดับต้นอยู่กับการปกป้องตลาดของอาณานิคมที่มีอยู่แล้ว และแผ่ขยายเพื่อสร้างตลาดใหม่ๆ"⁶⁸

การขยายดินแดนและการเข้ายึดครองของราชวงศ์หมิงภายใต้จักรพรรดิหงหวู่ (ค.ศ. 1368-98) และจักรพรรดิหยงเล่อ (ค.ศ. 1403-24) เป็นไปเนื่องด้วยเหตุอันเป็นความจำเป็นเช่นเดียวกับที่เจ้าชายกอร์ชาคอฟ (Gorchakov) ซึ่งเป็นเสนาบดีของรัสเซีย ได้กล่าวถึงการที่รัสเซียได้ขยายตัวไปทางทิศตะวันออกเมื่อ ค.ศ. 1864 ว่า "สถานการณ์ของรัสเซียเป็นดังเช่นที่บรรดาอารยประเทศ

ทั้งหลายจะต้องเผชิญกับชนร่อนเร่ซึ่งมิได้มีการจัดตั้งองค์กรแห่งรัฐอย่างดีนัก...เพื่อที่จะเป็นการต่อต้านการรุกรานและปล้นสดมภ์ของชนเหล่านี้ เราจะต้องเข้าไปกำราบและเข้าควบคุมโดยเข้มงวด แต่ก็ยังมีพวกทำนองนี้ที่ห่างออกไป ....ซึ่งเราก็ต้องดำเนินการต่อไป (เช่นกัน) .....เราเดินทัพไปข้างหน้าเพราะความจำเป็นเท่าๆ กับเพราะความปรารถนา" ⁶⁹

ยังมีนิยามของคำว่า "ลัทธิล่าอาณานิคม" อีกมาก และความหลากหลายของนิยาม ก็สื่อให้เห็นว่ามันเป็นแนวคิดที่ยากต่อการกำหนดให้ตายตัวที่อาร์. อัดัม (T.R. Adam) ผู้เขียน *Modern Colonialism: Institutions and Policies* ได้ให้นิยามว่า ลัทธิล่าอาณานิคมเป็น "การควบคุมทางการเมืองของฝ่ายที่มีอำนาจในการบงการวิถีชีวิตทางสังคมและเศรษฐกิจของประชาชนที่ด้อยพัฒนา" ⁷⁰ ส่วน ฮันส์ โคห์น (Hans Kohn) เสนอว่า "ลัทธิการล่าอาณานิคม เป็นการที่ชนต่างแดนเข้าปกครองต่อประชาชนท้องถิ่น" ⁷¹ ไมเคิล ดอยล์ (Michael Doyle) ให้ข้อพิจารณาว่า ลัทธิการล่าอาณานิคม เป็นรูปการณ์หนึ่งซึ่งต่อเนื่องมาจากลัทธิจักรวรรดินิยม ซึ่งก่อให้เกิดกระบวนการสร้าง "สัมพันธภาพทั้งที่เป็นและไม่เป็นทางการ ที่รัฐหนึ่งเข้าควบคุมอธิปไตยทางการเมืองของอีกสังคมการเมืองหนึ่ง" ⁷² อาร์. เจ. ฮอรวาธ (R.J. Horvath) ได้ระบุถึงความแตกต่างระหว่างลัทธิการล่าอาณานิคมกับลัทธิจักรวรรดินิยมว่า ลัทธิล่าอาณานิคมจะต้องมีลักษณะของการที่มีผู้คนของฝ่ายล่าอาณานิคมเข้าไปตั้งถิ่นฐานในดินแดนอาณานิคม ซึ่งเฟอร์โร (Ferro) เองก็เห็นด้วยในข้อนี้โดยกล่าวว่า การล่าอาณานิคมจะ "เกี่ยวข้องกับการเข้ายึดครองเหนือพื้นที่ต่างแดน แล้วเข้าทำการผลิตเหนือพื้นที่นั้น โดยผู้คนที่อพยพไปตั้งถิ่นฐานจากประเทศเจ้าอาณานิคม" ⁷³

"หลักการแห่งน้ำเค็ม" (salt water doctrine) ซึ่งได้วางกรอบให้กับงานเขียนเกี่ยวกับลัทธิการล่าอาณานิคม และการสลายตัวของการล่าอาณานิคม อีกทั้งยังกำหนดนิยามลัทธิการล่าอาณานิคม โดยเฉพาะที่นำมาใช้กับความสัมพันธระหว่างเจ้าอาณานิคมมหาอำนาจในยุโรปกับ "ดินแดนโพ้นทะเล" ซึ่งแบ่งแยกออกจากกันตามสภาพที่เป็นไป "และมีการยอมรับกันทั่วไปว่า มีจุดเริ่มต้นในศตวรรษที่ 15 อันเป็นยุคสมัยแห่งการค้นพบ (age of discoveries)

เริ่มโดยบรรดาอาณาจักรเจ้าอาณานิคมได้มีความเข้มแข็งในด้านแสนยานุภาพทางทะเล ถึงแม้ว่าการขยายตัวในดินแดนที่ต่อเนื่องกันจะมีได้ก่อให้เกิด...ลัทธิการล่าอาณานิคม" ⁷⁴ ดังที่หลักการนี้จะได้หมายความว่า ดินแดนที่ว่านั้นจะต้องถูกค้น หรือแบ่งแยกออกจากตัวเมืองแม่โดยห้วงทะเล จึงจะมีคุณสมบัติเป็นอาณานิคมได้ หลักการนี้จึงถูกอ้างถึงโดยผู้เขียนบางคนว่า องค์ประกอบที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งของเรื่องลัทธิการล่าอาณานิคมก็คือ จะต้องมีการ "ระยะห่างจากกัน" คำถามคือ ระยะทางที่ห่างจากกันนี้ ก่อให้เกิดภัยที่สำคัญของปรากฏการณ์หรือไม่

เดวิด อาร์มิตาจ (David Armitage) ดูจะเป็นผู้ที่ให้ความคิดเกี่ยวกับลัทธิการล่าอาณานิคมที่ฟังดูเข้าที่กว่า เขาได้ชี้ให้เห็นว่า อาณานิคมอังกฤษนั้น ถือเอาเส้นตรงที่ลากจากอังกฤษ ผ่านไอร์แลนด์ ข้ามไปยังคาริบเบียน แล้วรวมเอาชายฝั่งทะเลด้านตะวันออกของอเมริกาทั้งหมด ⁷⁵ ฉะนั้น เรื่องของระยะทาง และการแบ่งแยกออกจากกันโดยผืนทะเลจึงไม่ใช่ตัวสำคัญในการตัดสินใจ หากแต่มีเรื่องของอุดมการณ์ นโยบาย และการปฏิบัติของเจ้าอาณานิคมต่างหากที่เป็นตัวกำหนด เขายังเห็นต่อไปอีกว่า สกอตแลนด์ก็ถูกกระทำให้เป็นอาณานิคมของอังกฤษ โดยมีการเข้าไปตั้งถิ่นฐาน การครอบงำทางวัฒนธรรม และการพึ่งพาในทางเศรษฐกิจ เพื่อที่จะ "ทำให้มีอารยะ" เกิดขึ้นเหนือดินแดนและผู้คนชายขอบเหล่านี้ ⁷⁶

ออสเตอร์แฮมเมล (Osterhammel) และอีเมอร์สัน (Emerson) เป็นผู้ที่ให้คำนิยามที่ใกล้เคียงกับที่ใช้ในบทความนี้ที่สุด กล่าวคือออสเตอร์แฮมเมล และ ฟริช (Frisch) ให้ความหมายว่า "เป็นสัมพันธภาพที่เกิดในลักษณะของการครอบงำระหว่างคนกลุ่มน้อยจากต่างแดน กับคนหมู่มากที่เป็นคนดั้งเดิม (หรือแม้กระทั่งเป็นคนที่มาอาศัยอยู่โดยถูกบีบบังคับให้มา) วิธีชีวิตของคนในอาณานิคมเหล่านี้ เป็นไปเนื่องจากการตัดสินใจและการดำเนินการของเหล่าเจ้าอาณานิคม" ⁷⁷ ในขณะที่อีเมอร์สันได้นิยามว่า "ลัทธิการล่าอาณานิคม เป็นการก่อให้เกิดและดำเนินไปอย่างต่อเนื่องของการปกครองเหนือคนต่างแดน ซึ่งถูกแบ่งแยกออกไป และถูกทำให้ต้องตกเป็นเบี้ยล่างของผู้ปกครอง" ⁷⁸

ฉะนั้น เมื่อเราหันกลับมามอง ทั้งนโยบายและการกระทำทั้ง 3

เหตุการณ์ของจีนในสมัยราชวงศ์หมิงดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น โดยอาศัยหลักเกณฑ์ที่อาร์มิเทจ ออสเตอร์แฮมเมล และอีเมอร์สันได้วางไว้ เราก็คงถือได้ว่า ราชอาณาจักรจะเป็นการกระทำของรัฐแบบเจ้าอาณานิคมอยู่

โดยประการแรก การเดินเรือที่นำโดยเหล่าขันที้ที่เริ่มในศตวรรษที่ 15 นั้น ได้ก่อให้เกิดลักษณะที่ถือว่าเป็นต้นแบบของการล่าอาณานิคมภาคพื้นทะเลเท่านั้น เพราะมิได้มีการใช้อำนาจเข้าปกครอง (เหนือประชาชนหรือดินแดน) โดยแท้จริง มีการปกครองจริงๆ เฉพาะบริเวณที่เป็นรอยต่อที่สำคัญและเครือข่ายเชื่อมโยงเท่านั้น ส่วนกองกำลังทางทหารซึ่งเป็นกำลังหลักของกองเรือรบ ก็กำหนดบทบาทว่าเป็นไปเพื่อรักษา "สันติอันราบคาบภายใต้หมิง pax Ming" ซึ่งจะทำให้รัฐจีนมีอิทธิพลเหนือชุมชนการเมืองต่างๆ ในบางด้าน อีกทั้งยังได้รับประโยชน์ในทางเศรษฐกิจในระยะสั้นอีกด้วย

ประการที่สอง การรุกรานไต้เวียด อาจจะเป็นตัวอย่างที่ชัดเจนที่สุดของการล่าอาณานิคม เพราะมีทั้งการรุกราน การเข้าครอบครองพื้นที่ การจัดตั้งผู้ปกครอง (ไม่ว่าจะเป็นพลเรือนหรือทหาร) มีการขูดรีดทางเศรษฐกิจและมีการครอบงำโดยราชสำนักของจีน และการเสื่อมสลายลงของการเป็นอาณานิคมก็ชัดเจนเมื่อจีนประสบความล้มเหลวในการดำเนินนโยบายเจ้าอาณานิคมเหนือไต้เวียด

ประการที่สาม การรุกรานของจีนต่อชุมชนการเมืองไตในหยุนหนาน เมื่อตอนศตวรรษที่ 15 เป็นความสำเร็จที่สุดของนโยบายอาณานิคมของจีน ดังที่จะได้เห็นว่ หลายอาณานิคมบริเวณที่ได้ถูกยึดเป็นอาณานิคมของจีนตั้งแต่สมัยราชวงศ์หมิงก็ยังคงเป็นส่วนหนึ่งของสาธารณรัฐประชาชนจีนในปัจจุบัน ซึ่งกรณีนี้เกือบไม่มีข้อสงสัยเลยว่า ราชอาณาจักรเป็นเจ้าอาณานิคม เพราะมีการใช้สรรพกำลังทางทหารขนาดใหญ่เข้ากระทำการรุกรานต่อชนชาติที่ไม่ใช่ชาวจีน มีทั้งการยึดครองพื้นที่ แล้วเข้าแบ่งแยกเป็นหน่วยการปกครองย่อยๆ ซึ่งมีผู้ปกครองที่จีนเป็นผู้เห็นชอบ อีกทั้งยังมี "ที่ปรึกษา" มาร่วมบริหารด้วย มีการขูดรีดทางเศรษฐกิจเหนือพื้นที่ที่ถูกครอบครองเหล่านี้ กองกำลังเจ้าอาณานิคมของจีนเหล่านี้ (ไม่ว่าจะเป็นชาวจีนหรือคนพื้นถิ่น) มีปฏิบัติการทั้งโดยตรง (ใช้กำลัง) และโดยทางอ้อม (การข่มขู่) เพื่อดำรงสถานะของการ

ปกครองเหนือพื้นที่ชุมชนไตในแคว้นหยุนหนาน

การศึกษาเรื่องการล่าอาณานิคมเหนือดินแดนอุษาคเนย์ มักจะจำกัดอยู่ที่ประสบการณ์ภายใต้การครอบงำของชาติตะวันตกเท่านั้น บทความนี้แม้จะเสนอข้อถกเถียงหลายประการ ซึ่งบางท่านอาจจะเห็นว่าขาดน้ำหนักที่เพียงพอ แต่อย่างน้อยก็คงเป็นการเปิดแนวทางที่ควรจะมีการศึกษาเกี่ยวกับลัทธิการล่าอาณานิคมในอุษาคเนย์เพิ่มมากขึ้น เราอาจจำเป็นที่จะต้องขยายขอบเขตของการศึกษาที่มีอยู่ในปัจจุบัน ให้รวมไปถึงการกระทำมากมายประการของจีนด้วย⁷⁹

เชิงอรรถ

- 1 ผู้เขียนขอขอบคุณ แอนโทนี ไรด์ (Anthony Reid) ที่กรุณาวิพากษ์และวิจารณ์ต้นฉบับของบทความนี้
- 2 Ming Tai-zong shi-lu, juan (หมิงไตจงสี่ลู่) 39.1b จวน (juan) คือหน่วยหรือส่วนที่ใช้แบ่งสี่ลู่ตามที่ปรากฏนี้จึงหมายถึง หน้าที่ 1 (ด้านซ้าย) ของตอนที่ 39 ของไตจงสี่ลู่ ในบางแห่งก็มีการเอ่ยถึงหยุนหนานในฐานะที่เป็น "ประเทศ" ดังปรากฏในไตจงสี่ลู่ตอนที่ 53.9 a-b
- 3 Ming Tai-zong shi-lu, ตอนที่ 138.5a-b
- 4 หยุนหนาน อาจถูกกล่าวถึงในฐานะเป็นชื่อของมณฑล แต่ส่วนใหญ่แล้วเอกสารในสมัยราชวงศ์หมิงมักเรียกหยุนหนานในฐานะรวมๆ ของพื้นที่บริเวณตะวันตกเฉียงใต้ และไม่มีขอบเขตที่แน่ชัดเมื่อเป็นเช่นนั้น หยุนหนานจึงคล้ายกับคำว่า "ตะวันตก" ในกรณีการเคลื่อนย้ายของชาวยุโรปที่ข้ามมายังทวีปอเมริกาเหนือตอนศตวรรษที่ 18 และ 19
- 5 ลู่ชวน (Lu-chuan) และผิงเหมียน (Ping-main) เป็นชื่อเรียกในภาษาจีนของมองมาว (Möng Mao) และปง (Pong) ซึ่งเป็นชุมชนการเมืองของไตมาว (Tai Mao)
- 6 Ming Tai-zong shi-lu, ตอนที่ 190.3b.
- 7 โปรดดูเชิงอรรถที่ 52
- 8 Ming Tai-zong shi-lu, ตอนที่ 17.6a.
- 9 ตั้งอยู่ในตำบลเต็งเย่ว (Teng-yue) ทางทิศตะวันตกของเป่าซาน (Baoshan) ซึ่งปัจจุบันเรียกว่าเต็งจง (Teng-chong) ห่างจากผ่าโม (Bhamo) ไปทางเหนือประมาณ 160 กม. และห่างจาก Myitkying ไปทางตะวันออกเฉียงใต้ 150 กม. โปรดดู Liew Foon Ming, Treaties on Military Affairs of the Ming Dynastic History, 2 vols. Hamburg: Gesellschaft für Nature-und VöOatasiens e.V. 1998 Vol. 2 pp. 94-95

- 10 เดิมรู้จักกันในนามหน่วยป้องกันจีนคือ (Jin-chi ซึ่งแปลว่าพันทอง) ปัจจุบันคือเผ่า-ชาน ไปรตดู Liew, Treaties on Military Affairs Vol. 2 pp.91-2
- 11 Ming Tai-zong shi-lu, ตอนที่ 23.4
- 12 Ming Tai-zong shi-lu, ตอนที่ 16.3a.
- 13 Ming Tai-zong shi-lu, ตอนที่ 53.2b.
- 14 Ming Tai-zong shi-lu, ตอนที่ 32.1a
- 15 Ming Tai-zong shi-lu, ตอนที่ 49.1a-b
- 16 Ming Tai-zong shi-lu, ตอนที่ 82.1a-b
- 17 Ming Tai-zong shi-lu, ตอนที่ 32.2 b
- 18 Ming Tai-zong shi-lu, ตอนที่ 55.1 b
- 19 สภาพคล้ายกันเป็นอย่างมากกับที่ปรึกษาที่สหราชอาณาจักรแต่งตั้งมาเพื่อช่วยผู้ปกครองของรัฐต่างๆ ชาวอเมริกันช่วงหลัง 1876 แอนโธนี่ ทรัิต ตั้งข้อสังเกตว่า สหราชอาณาจักรไม่เคยพยายามที่จะผนวกรัฐมาเลย์ต่างๆ เข้าเป็นส่วนหนึ่งของตนเองอย่างแท้จริง ความเหมือนและความต่างกันในลัทธิอาณานิคมที่หลากหลายมีค่าควรแก่การศึกษาถึง
- 20 ดูตัวอย่างได้จาก *Ming Tai-zong shi-lu*, ตอนที่ 17.6 a
- 21 Ming Tai-zong shi-lu, ตอนที่ 57.2a-b
- 22 ส่วนใหญ่จะเรียกว่า อันหนัม (An-nam) ชุมชนการเมืองของไต่เวียด (the Great Viet - เวียดใหญ่) เมื่อตอนต้น ศตวรรษที่ 15 ไม่มีขนาดใหญ่มากเท่ากับเวียดนามในปัจจุบัน หากแต่มีศูนย์กลางอยู่ที่ลุ่มแม่น้ำแดงควบคุมพื้นที่ได้เฉพาะบริเวณที่อยู่เหนือขึ้นไป และได้ลงมา แต่ไม่ลึกลงมาถึงชุมชนการเมืองจามปา (ซึ่งเป็นชนชาติออสโตรนีเซียน) ส่วนด้านตะวันตกจรดชุมชนการเมืองน้ำไต่
- 23 Ming Tai-zong shi-lu, ตอนที่ 52.6a-7a เจิ้งเทียนผิง (Chen Tian-ping) หรือ (เดรินเทียนบิन्ह) Tran Thien Binh) เป็นชาวเวียดนามผู้แปรพักตร์ โดยอ้างว่าตนเป็นเชื้อสายของผู้ปกครองตระกูลเจิ้ง
- 24 ทหารที่มีใช้ชาวจีนเหล่านี้ ประจำการภายใต้ "หน่วยงนพื้นเมือง" ของกวางสี ซึ่งปัจจุบันคนเหล่านี้ก็คือพวกจ้วง (Zhaung) และ เย้า (Yao)
- 25 1 ลีอ (shi) เทียบเท่ากับ 100 ลิตร (hectoliter)
- 26 Ming Tai-zong shi-lu, ตอนที่ 60.1a-4a จำนวนที่ระบุว่า 800,000 ตามหมิงลือลู่นี้ อาจจะเป็นตัวเลขที่เกินความจริง วิทเมอร์ (Whitmore) ประมาณการว่าตัวเลขที่ใกล้เคียงความจริงคือ 215,000 เท่านั้น ไปรตดู John K. Whitmore, Vietnam, Hồ Quy Ly and the Ming (1371-1421) New Haven : Yale Center for International and Area Studies, 1985 น. 89
- 27 Sun Laichen, Chinese Military Technology and Dai Viet, 1390 -1497, Asia Research Institute Electronic Working Paper No. 11, Singapore 2003 [http://www.ari.nus.edu/sg/docs/wps/wps03_011.pdf](http://www.ari.nus.edu.sg/docs/wps/wps03_011.pdf) ไปรตดูหน้า 6-11 ซึ่งระบุการใช้ปืนไฟของกองทัพหมิงในการรุกราน
- 28 ปัจจุบันอยู่ทางทิศตะวันตกของกรุงฮานอย
- 29 Ming Tai-zong shi-lu, ตอนที่ 62.3a-b และ ไปรตดู Whitmore, Vietnam, Hồ Quy Ly and the Ming หน้า 91-92
- 30 Ming Tai-zong shi-lu, ตอนที่ 68.3b-7a
- 31 เป็นชื่อใหม่ของไต่เวียดเมื่อถูกยึดครอง
- 32 Ming Tai-zong shi-lu, ตอนที่ 67.3b-4a เทียบกับวันที่ 26 มิถุนายน 1407 ตามปฏิทินปัจจุบัน

- 33 Ming Tai-zong shi-lu, ตอนที่ 71.6a.
- 34 Ming Tai-zong shi-lu, ตอนที่ 80.3b-4a
- 35 ความสำคัญของการค้าทางทะเลของเวียดนาม ปรากฏใน Momoki Shiro, 'Đai Viêt and the South China Sea Trade : From the 10th to the 15th Century' Crossroads, 12/1 (1998) หน้า 18-23
- 36 โทเบียส เรตติง (Tobias Rettig) เคยเปรียบเทียบกับผืน สุราและเกลือ ซึ่งถูกผูกขาดโดยพวกฝรั่งเศสต่อเวียดนาม ตลอดระยะเวลากว่า 450 ปีต่อมา
- 37 Peng Hui, Ming-dai หงหู่ nian-jian chu-shi Nan -yang shi-jie yan -jiu (การวิจัยเรื่องการส่งคนทูตไปยังหนานยางในระหว่างรัชสมัยของจักรพรรดิหงหู่) Dong - nan - ya yang jiu, 1 (2004) หน้า 80-6 ของแสดงความขอบคุณ หลิวหง (Liu Hong) ที่แนะนำบทความชิ้นนี้แก่ผู้เขียน
- 38 จากบทความของเมิงฮุย ระบุว่า มีการเดินทางของขบวนที่ไปยังดินแดนอุษาคเนย์ เพียง 3 คณะเท่านั้น ตลอดระยะเวลาเกือบ 30 ปีในรัชสมัยของจักรพรรดิหงหู่ ได้แก่ เจินเหนิง (Chen Neng) ไปอันนัมในปี 1378 เจาต้า (Zhao Da) และสงฟู (Song Fu) เดินทางมาสยามในปี 1395
- 39 เหล่าขบวนที่ถูกส่งไปยังเจียวจื่อ (Jiao-zhi - ไตเวียดที่ถูกยึดครอง) และพม่าในสมัยหนึ่งนั้น มีหน้าที่รวบรวมหินมีค่า ทอง และไข่มุกด้วย ดังปรากฏว่านับแต่ปี 1459 นั้น การแสวงหาทองคำกลายเป็นงานที่สำคัญของการเดินเรือที่นำโดยเหล่าขบวนที่ โปรดดู Ying-zong shi-lu ตอนที่ 307.3b
- 40 Ming Tai-zong shi-lu, ตอนที่ 19
- 41 Ming Tai-zong shi-lu, ตอนที่ 43.3b
- 42 Ming Tai-zong shi-lu, ตอนที่ 279.1a.
- 43 แอนโทนี ริด (Anthony Reid) แสดงความคิดเห็นว่า หากเทียบกับบันทึกของบริษัทดัตช์อีสต์อินเดีย (VOC = Verenigde Oostindische Compagnie หรือ Dutch East India Company) ซึ่งถือว่าเป็นผู้ริเริ่มบริษัทการค้าที่อิงอาณาจักร (รัฐ) บริษัทนี้ ส่งเรือออกจากเนเธอร์แลนด์ไปยังเอเชีย นับแต่ปีก่อตั้ง 1602 จนถึง 1620 เพียง 181 ลำ หรือ โดยเฉลี่ย 10 ลำเรือ (ขนาดความจุ 480 ตัน) ต่อปี เรือแต่ละลำมีคนเดินทางไปด้วย 111 คนต่อลำ (โดยเฉลี่ย) ในช่วงระยะระหว่างปี 1602-10 และเพิ่มขึ้นเป็น 162 คน (โดยเฉลี่ย) ในแต่ละลำเรือในช่วงปี 1610-20 โปรดดู Dutch Asiatic Shipping in the 17th and 18th Centuries, Den Haag : Nijhoff, 1987 หน้า 144 และ 174
- 44 J.V.G. Mills, Ma Huan :Ying -yai Sheng-lan, 'The Overall Survey of the Ocean's Shores [1433]', Cambridge: Cambridge University Press, 1970, pp. 31-2
- 45 Xuan-zong shi-lu, ตอนที่ 26.2a.
- 46 ราชสำนักของหมิง ได้สร้างข้อกำหนดเกี่ยวกับเรือที่จะออกเดินทะเลใน ค.ศ. 1393 ว่า จะต้องมีการจัดตั้งต่อไปนี้ คือ มีปืนขนาดถือในมือ 16 กระบอก ปืนปากแคบ (กว้าง 8 นิ้ว) 4 กระบอก หลาวเพลิง 20 ธนูจรวด 20 ง่ามไฟ 20 มีปืนใหญ่ชนิด fire gorse 10 กระบอก ลูกปืนใหญ่ 1,000 ลูก และจรวดอีก 20 ลูก โปรดดู ดังจื่อปา (Tang Zhi-ba), 'Shi-lun Zheng He chuan-dui zhuang-bei de wu-qi (ว่าด้วยอาวุธต่าง ๆ ที่กองกำลังประจำเรือของเจิ้งเหอมี) อ่างใน Zheng He Yan-jin, Vol. 50 (ฉบับพิเศษตีพิมพ์ในปี 2003) หน้า 204
- 47 สมุทรกา (Samudera) เป็นชุมชนการเมืองและการค้าชายทะเล ตั้งอยู่บริเวณเมืองท่าปัจจุบันที่ชื่อ Lhokseumawe ในอนงะห์
- 48 มะละกาก้าวขึ้นมามีบทบาทในฐานะเมืองท่าสำคัญตั้งแต่ศตวรรษที่ 15 ลำดับเวลาของการก้าวขึ้นมา

- มีบทบาทสำคัญกับการเดินเรือทางทะเลสมัยราชวงศ์หมิงนั้น มีไช่เหตุงังเอิญ และเป็นທີ່ชัดเจนว่า กองกำลังสนับสนุนของจีนทำให้มะละกาศลายหลุดจากการคุกคามของอาณาจักรมัณฑปาตี (ในชวา) และจากอาณาจักรอยุธยา (ประเทศไทยปัจจุบัน)
- 49 Ming Tai-zong shi-lu, ตอนที่ 71.1 a
- 50 Ming Tai-zong shi-lu, ตอนที่ 71.5.a
- 51 ตัวอย่างที่คล้ายคลึงกันก็คือ การที่ผู้ปกครอง Ma-na-re-ja-na-nai (มหาราชอิราข ?) ลี้หนีชีวิตลงที่จีนในปี 1408 บุตรชายของท่านที่ชื่อเสี่ยวหวาง (Xia-wang) ได้รับการคุ้มกันจากจีน เดินทางกลับมาขังบรูไน กองกำลังชุดนี้จะอยู่ต่อม่ออีกเกือบ 2 ปี ขณะเดียวกัน ก็มีคำเตือนไปยังอาณาจักรมัณฑปาตีให้ละเสียดซึ่งช่วยการบูรจากบรูไน ซึ่งโดยแท้จริงแล้ว ปาเลมบัง และบรูไนนั้น เป็นฐานสำคัญทางการค้าด้านปลายสุดของขอบเขตของอาณาจักรมัณฑปาตี และเป็นที่ตั้งเงิน (ราชวงศ์หมิง) ได้ใช้ความพยายามที่จะเข้าครอบงำให้ได้
- 52 เหลียง เป็นหน่วยมาตรซึ่งน้ำหนักของเงิน ซึ่งมักจะเรียกกันว่า "ออนซ์ของเงิน" ในสมัยราชวงศ์หมิง มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 37 กรัม
- 53 Ming Tai-zong shi-lu, ตอนที่ 71.6a-b.
- 54 เป็นวิธีเดียวกันกับที่พวกเจ้าอาณาจักรมยุโรปะจะได้ใช้ในเอเชียต่อมา โดยมีกรเรียกร่องคำตเซยเมื่อเข้ายึดด้วยอำนาจสำเร็จแล้ว พฤติกรรมเช่นนี้อาจใช้เปรียบเทียบได้กับการแสวงหาประโยชน์ของจักรวรรดิจีนเช่นกัน
- 55 ในแง่ของสำเนียงแล้ว น่าจะเป็นคำว่า นวรัฐ (Nowrahta) แต่หากเป็นเช่นนั้น ก็ไม่สอดคล้องกับพระนามของกษัตริย์พระองค์ใดที่มีอยู่เลย
- 56 Ming Tai-zong shi-lu, ตอนที่ 94.5b
- 57 Ming Tai-zong shi-lu, ตอนที่ 116.2a-b
- 58 Ming Tai-zong shi-lu, ตอนที่ 130.1b-2a
- 59 Ming Tai-zong shi-lu, ตอนที่ 118.4a.
- 60 สำหรับเรื่องราวเกี่ยวกับกำเนิดของ Su-gan-la โปรดดูจากเรื่องสมุทร (Samudera) ใน Ying-yai sheng-la ซึ่งได้รับการแปลโดยมิลล์แล้ว ภายใต้ชื่อ Ma Huan: Ying-yai Sheng-lan หน้า 116-17
- 61 หมายถึงคนในอาณาจักรอยุธยา
- 62 ทั้งสองแห่งนั้นอ้างมาจาก Henry Yule, The Book of Ser Marco Polo, the Venetian Concerning the Kingdom and Marvels of the East, 2 vols., London : John Murray, 3rd edition, 1929, Vol. II, หน้า 391-2
- 63 M.N. Pearson, 'Merchants and States', อ้างใน James D. Tracy (ed.), The Political Economy of Merchant Empires: State Power and World Trade, 1350-1750, Cambridge University Press, 1991, หน้า 41-116. โปรดดูหน้า 77
- 64 เติ้งอ๋าง, หน้า 79 สำหรับการศึกษารื่องการจำแนกช่วงระยะเวลาของการขยายตัวทางภาคพื้นทะเลของพวกโปรตุเกสนั้นให้ดู Sanjay Subramanyam และ Luis Filipe F.R. Thomaz ใน 'Evolution of Empire: The Portuguese in the Indian Ocean During the Sixteenth Century' ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของหนังสือ James D. Tracy (ed.), The Political Economy of Merchant Empires : State Power and World Trade, 1350-17850, Cambridge : Cambridge University Press, 1991 หน้า 298-331 โดยสัญญาชยและหลุยส์ได้รับรู้ว่า การจัดรูปองค์กรของ

จักรวรรดินิยมมี 3 ลักษณะคือ การจัดตั้งเป็นเครือข่ายของบ่อนปรกาการชายฝั่งทะเล เพราะมีการ
รพพ่งกันตลอดเวลทางตอนเหนือของอาฟริกา แบบที่สองคือการสร้างลักษณะอาณานิคมเหนือพื้นที่
และสภาพเกษตรกรรม ตลอดจนการตั้งถิ่นฐานในหมู่เกาะต่างๆ ของแอตแลนติก แบบสุดท้าย
คือลักษณะของเครือข่ายตลอดชายฝั่งของกินี โดยมีการใช้ความรุนแรงไม่มากนัก แต่หันไปทางการ
ค้าขาย ทั้งสองคนนี้ยังเสนอว่า "การลองผิดลองถูกกรณีของเอเชีย" นั้น มีลักษณะทั้งสามประการ
คละเคล้าปนกันไม่ ลักษณะของจีน (หมิง) ดูจะกระตือรือร้นไปทางกรณีของกินีมากกว่าแบบอื่น

- 65 Ming Tai-zong shi-lu, ตอนที่ 132.8a
- 66 Herold J. Wiens, *China's March Toward the Tropics*, Hamden, Conn. : Shoe String Press, 1954
- 67 อ้างอิงจาก Marc Ferro, *Colonization : A Global History*, London : Routledge, 1997, หน้า 13
- 68 J.A. Hobson, *Imperialism: A Study*, London : Unwin Hyman, 1988 (ต้นฉบับดั้งเดิม 1902) หน้า 64
- 69 อ้างอิงมาจาก Ferro, *Colonization*, หน้า 14
- 70 T.R. Adam, *Modern Colonialism : Institutions and Policies*, New York : Doubleday and Company, 1955, หน้า 3
- 71 Hans Kohn, '*Reflections on Colonialism*' ใน R. Strausz-Hupe and H.W. Hazards (eds.), *The Idea of Colonialism*, Philadelphia : Foreign Policy Research Institute, University of Pennsylvania, 1958, หน้า 1-15
- 72 M. Doyle, *Empires*, Ithaca : Cornell University Press, 1986
- 73 Ferro, *Colonization*, หน้า 1
- 74 L.C. Buchheit, *Secession, the Legitimacy of Self-determination*, New Haven : Yale University Press, 1978 หน้า 18
- 75 David Armitage, *The Ideological Origins of the British Empire*, Cambridge : Cambridge University Press, 2000 หน้า 45
- 76 เพิ่งอ้าง, หน้า 26
- 77 Jürgen Osterhammel and Shelly L. Frisch, *Colonialism : A Theoretical Overview*, *Princeton* : Markus Weiner, 1997, หน้า 16-17
- 78 R. Emersonn 'Colonialism : Political Aspects' ใน D. L. Sill (ed.), *International Encyclopedia of the Social Sciences*, 17 Vols., New York : Macmillan and Free Press, 1968, Vol. 3, หน้า 1-6
- 79 แอนโทนี ไรด์ (Anthony Reid) ได้แนะนำว่า เราควรขยายขอบข่ายการศึกษาว่าอะไรทำให้จักรวรรดิ
จีนประสบความสำเร็จอย่างสูงในภาคพื้นดิน และล้มเหลวอย่างสำคัญในการขยายอาณาจักรทางทะเล
เป็นที่ชัดเจนว่า ความล้มเหลวในการสร้างฐานเศรษฐกิจที่เข้มแข็งเพียงพอสำหรับค่าใช้จ่ายในการเดิน
ทะเลน่าจะเป็นสาเหตุประการหนึ่ง

ข้อมูลเพิ่มเติม

รายชื่อที่เกี่ยวข้องกับการเดินเรือภายใต้การบัญชาการของเหล่าขันที้ ไปยังคาบสมุทรตะวันตกและตะวันออก

วัน เดือน ปี ที่ระบุไว้ในหนังสือ	ชื่อขุนนางที่ระบุ	สถานที่ที่ระบุ
1 ตุลาคม 1403	หม่าปิ่น	ชวา (อาณาจักรตะวันตก)
10 ตุลาคม 1403	ลี่ซิง	สยาม
28 ตุลาคม 1403	อึ้งซิง	มะละกา
11 กรกฎาคม 1405	เจิ้งเหอ และผู้อื่น	หลายประเทศในคาบสมุทรทิศตะวันตก
12 สิงหาคม 1405	หวังกง	กัมพูชา
30 ตุลาคม 1407	หวังกุดง	จามปา
6 กันยายน 1408	จางหยวน	สยาม
17 ตุลาคม 1408	เจิ้งเหอ และผู้อื่น	หลายประเทศในคาบสมุทรทิศตะวันตก
7 ตุลาคม 1410	หม่าปิ่น	จามปา
13 ตุลาคม 1410	จาง เฉียน (ชากลับ)	โบนิ (Bo-ni)
31 ธันวาคม 1410	จางหยวน	สยาม
24 กุมภาพันธ์ 1411	จาง เฉียน	โบนิ
1 กันยายน 1412	หวู ปิ่น	ชวา (กษัตริย์แก้วตะวันตก)
18 ธันวาคม 1412	เจิ้งเหอ และผู้อื่น	หลายประเทศในคาบสมุทรทิศตะวันตก
15 มกราคม 1413	หม่าปิ่น	สยาม
1 เมษายน 1414	ซู หยวน	กัมพูชา
13 สิงหาคม 1415	โ้ว เสียน	เบงกอลและประเทศต่าง ๆ
27 พฤษภาคม 1416	กู่ เหวิน	สยาม
15 ตุลาคม 1417	จาง เฉียน	กุนาล่าลัง (Gu-ma-la-lang)
15 ตุลาคม 1418	หลิน กุ้ย	จามปา
3 มิถุนายน 1420	หยาง หมิน	สยาม
16 ตุลาคม 1420	โ้ว เสียน	Zhao-na-pu-er
27 กุมภาพันธ์ 1424	เจิ้งเหอ	เขตเมืองท่าเก่า
29 มิถุนายน 1430	เจิ้งเหอ และผู้อื่น	หลายประเทศของ fan
ทศวรรษที่ 1430	หวัง จิ่งหง	สมุทร

ที่มา : หมิงสื่อลู่ (Ming Tai-zong shi-lu)

หมายเหตุ : หมิงสื่อลู่ฉบับที่อ้างถึงนี้ คือฉบับที่ตีพิมพ์จากภาพถ่ายต้นฉบับดั้งเดิมในระหว่าง ค.ศ. 1963 ถึง 1968 ซึ่งทำขึ้นโดยสถาบันประวัติศาสตร์และนิรุกติศาสตร์ ซึ่งอยู่ภายใต้ Academia Sinica แห่งไต้หวัน

References

- Adam, T. R., *Modern Colonialism: Institutions and Policies*, New York: Doubleday and Company, 1955.
- Armitage, David, *The Ideological Origins of the British Empire*, Cambridge: Cambridge University Press, 2000.
- Bruijn, J. R.; Gaastra, F. S.; and I. Schöffers, *Dutch-Asiatic Shipping in the 17th and 18th Centuries*, Den Haag: Nijhoff, 1987.
- Buchheit, L. C., *Secession, the Legitimacy of Self-determination*, New Haven: Yale University Press, 1978.
- Doyle, M., *Empires*, Ithaca: Cornell University Press, 1986.
- Emerson, R., 'Colonialism: Political Aspects', in D. L. Sills (ed.), *International Encyclopedia of the Social Sciences*, 17 vols., New York: Macmillan and Free Press, 1968, Vol. 3, pp. 1-6.
- Ferro, Marc, *Colonization: A Global History*, London: Routledge, 1997.
- Hobson, J. A., *Imperialism: A Study*, London: Unwin Hyman, 1988 (original edition, 1902).
- Kohn, Hans, 'Reflections on Colonialism', in R. Strausz-Hupe and H. W. Hazard (eds.), *The Idea of Colonialism*, Philadelphia: Foreign Policy Research Institute, University of Pennsylvania, 1958, pp. 1-15.
- Liew Foon Ming, *The Treatises on Military Affairs of the Ming Dynastic History*, 2 vols., Hamburg: Gesellschaft für Nature- und Völkerkunde Ostasiens e. V., 1998.
- Mills, J. V. G., *Ma Huan: Ying-yai Sheng-lan, 'The Overall Survey of the Ocean's Shores [1433]'*, Cambridge: Cambridge University Press, 1970.
- Momoki Shiro, 'Đại Việt and the South China Sea Trade: From the 10th to the 15th Century', *Crossroads*, 12/1 (1998): 18-23.
- Osterhammel, Jürgen and Frisch, Shelly L., *Colonialism: A Theoretical Overview*, Princeton: Markus Weiner, 1997.
- Pearson, M. N., 'Merchants and States', in James D. Tracy (ed.), *The Political Economy of Merchant Empires: State Power and World Trade, 1350-1750*, Cambridge: Cambridge University Press, 1991, pp. 41-116.
- Peng Hui (彭蕙), 'Ming-dai Hong-wu nian-jian chu-shi Nan-yang shi-jie yan-jiu' [Research on the diplomatic missions sent to the Nan-yang during the Hong-wu reign], *Dong-nan-ya yang-jiu*, 1 (2004): 80-6.
- Subramanyam, Sanjay and Thomaz, Luís Filipe F. R., 'Evolution of Empire: The Portuguese in the Indian Ocean During the Sixteenth Century', in James D. Tracy (ed.), *The Political Economy of Merchant Empires: State Power and World Trade, 1350-1750*, Cambridge: Cambridge University Press, 1991, pp. 298-331.
- Sun Laichen, *Chinese Military Technology and Dai Viet, 1390-1497*, Asia Research Institute Electronic Working Paper No. 11, Singapore, 2003.
http://www.ari.nus.edu.sg/docs/wps/wps03_011.pdf.
- Tang Zhi-ba (唐志拔), 'Shi-lun Zheng He chuan-dui zhuang-bei de wu-qi' [On the weapons with which the maritime forces of Zheng He were equipped], *Zheng He Yan-jiu*, Vol. 50 (Special Edition, 2003).
- Wiens, Herold J., *China's March Toward the Tropics*, Hamden, Conn.: Shoe String Press, 1954.
- Whitmore, John K., *Vietnam, Hồ Quý Ly and the Ming (137-1421)*, New Haven: Yale Centre for International and Area Studies, 1985.
- Yule, Henry, *The Book of Ser Marco Polo, the Venetian Concerning the Kingdoms and Marvels of the East*, 2 vols., London: John Murray, 3rd edition, 1929.

ฐานข้อมูลเกี่ยวกับดินแดนอุซาคเนย์ในหมิงสี่อู่

หมิงสี่อู่ (หรือเป็นที่รู้จักกันในนามของพงศาวดารที่ได้รับการชำระอย่างถูกต้องของราชวงศ์หมิง - Veritable Records of the Ming Dynasty) เป็นชื่อรวมของปมพงศาวดารของรัชสมัยของกษัตริย์พระองค์ต่างๆ ในราชวงศ์หมิง ระหว่าง ค.ศ. 1368 ถึง 1644 งานบันทึกชุดนี้มีความยาวเกือบ 4,000 หน้ากระดาษที่เขียนต่อเนื่องกันด้วยอักษรจีนแบบราชสำนัก ทำให้เป็นเอกสารชั้นปฐมภูมิที่สำคัญที่สุดเกี่ยวกับราชวงศ์หมิง ตลอดจนอุดมสมบูรณ์ไปด้วยข้อมูลที่ไม่อาจพบได้จากแหล่งอื่นๆ

ในข้อมูลโดยเฉพาะตัวของหมิงสี่อู่นี้ ก็คือการกล่าวอ้างถึงนโยบายและสังคมต่างๆ ซึ่งปัจจุบันเรียกว่าอุซาคเนย์ มีกระบวนถึงบริเวณแถบนี้ถึงกว่า 4,000 เรื่อง โดยได้รับการแปลเป็นภาษาอังกฤษด้วย นอกไปจากที่ระบุตรงๆ ถึงชุมชนการเมือง ไน่ น่าน น้ำ และบนฝั่งพื้นที่ปของอุซาคเนย์แล้ว ยังมีฐานข้อมูลที่อ้างไปถึงชุมชนการเมืองเผ่าไตต่างๆ ในหยุนหนาน ที่ถูกผนวกเข้ามาอยู่ภายใต้จีนอีกด้วย

ข้อมูลเหล่านี้อาจค้นได้ตามลำดับของเวลา หรือตามเรื่องที่เขาจะจงก็ได้ อีกทั้งยังช่วยการค้นคว้าโดยการจัดทำดัชนีชื่อบุคคลและสถานที่ ซึ่งเทียบเท่ากับคำภาษาจีนให้อีกต่างหากด้วย ฐานข้อมูลนี้ มีข้อเสนอแนะสั้นๆ เกี่ยวกับลักษณะของข้อมูลที่ปรากฏ ส่วนที่เป็นการวิเคราะห์โดยตรวจสอบความเหมาะสมของเอกสารเหล่านี้ในการศึกษาเกี่ยวกับอุซาคเนย์ กำลังได้รับการจัดเตรียมเพื่อที่จะตีพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ NUS ในปี 2007

ฐานข้อมูลนี้มุ่งหมายที่จะให้บริการแบบให้เปล่าและหวังว่าผู้ใช้ข้อมูลจะได้ช่วยกันปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้นโดยการวิพากษ์วิจารณ์ แก้ไข และเพิ่มเติม โดยส่งตรงมายัง Geoff Wade ตามที่อยู่ดังนี้ คือ arigpww@nus.edu.sg หรือ ผ่าน Asia Research Institute, Level 4, AS 7, Shaw Foundation Building, 5 Arts Link, NUS, Singapore 117570

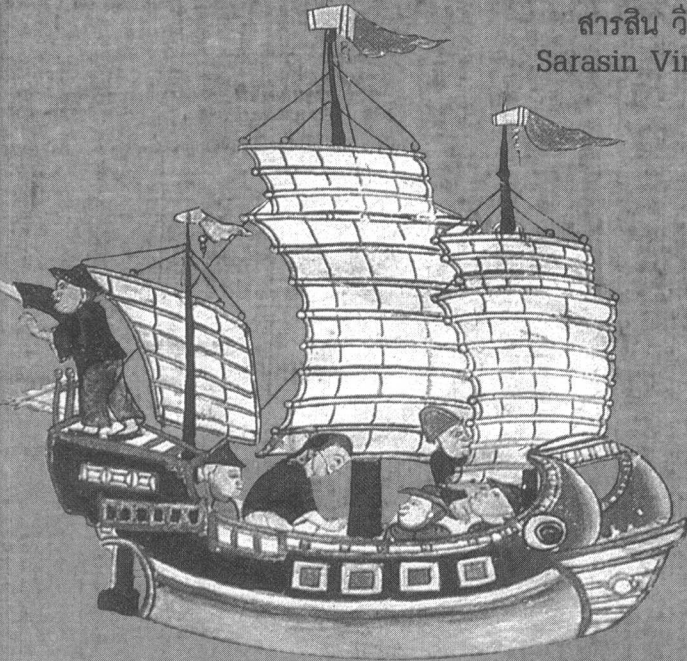
30 ปี ครบรอบปีไทย-จีน
6000 ปี ความสัมพันธ์ไทย-จีน
30 Years Anniversary
6000 Years of Sino-Siamese Relations
30 Years Anniversary of Sino-Siamese Relations

นตติ ปรณวสมา อากา
แสงสว่าง เสมอด้วยปัญญา ไม่มี

Tribute and Profit: Sino-Siamese Trade 1652-1853

จิ้มก้องและกำไร: การค้าไทย-จีน 2196-2396

สารสิน วีระผล
Sarasin Virapol

บรรณาธิการ : ชาญวิทย์ เกษตรศิริ และ กัญจิกา ศรีอุดม
ผู้แปล : พรพนงาม เเงาธรรมสาร, รัชนี ฮั่นโสภา, สมภาพ แลคโซ

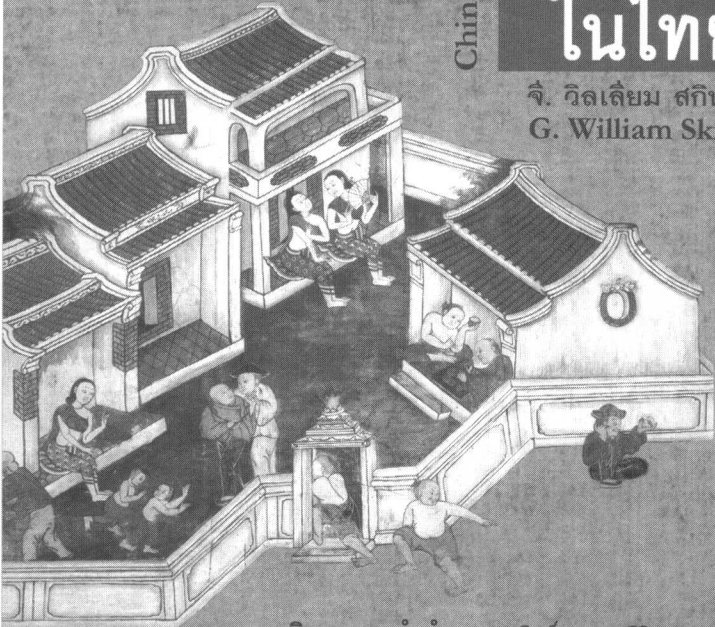
30 ปี ความสัมพันธ์ไทย-จีน
600 ปี ความสัมพันธ์ไทย-จีน

นตติ ปรณาสมา อากา
แสงสว่าง เสมอด้วยปัญญาไม่มี

Chinese Society in Thailand

สังคม จีน ในไทย

จี. วิลเลียม สกินเนอร์
G. William Skinner

บรรณาธิการ และคำนำ : ชาญวิทย์ เกษตรศิริ
ผู้แปล : พรรณี ฉัตรพลรักษ์, ภรณ์ กาญจนันฐิติ, ชื่นจิตต์ อ่ำไพพรรณ,
ปรีชา บุญญะศิริ, ม.ร.ว. ปรกาศทอง สิริสุข, ศิริสุข ทวีชาประสิทธิ์

เลขอนุญาต ที่ ต. ๒/๒๕๑๙

เลขที่คำขอ ที่ ๒/๒๕๑๙

ใบอนุญาตจัดตั้งสมาคมหรือองค์การ

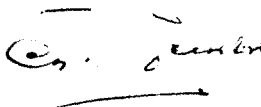
ตามที่
ได้รับอนุญาตจัดตั้ง
โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

- นายป๋วย อึ๊งภากรณ์
มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
๑. ส่งเสริมการจัดทำตำราภาษาไทยในแขนงสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ทั้งระดับมหาวิทยาลัย และก่อนมหาวิทยาลัย
  ๒. เผยแพร่ตำราของมูลนิธิในหมู่ผู้สอนวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ทั้งราชอาณาจักร
  ๓. ส่งเสริมการเรียบเรียงงานวิจัย และตำราชั้นสูง และรวบรวมเอกสารทางวิชาการออกตีพิมพ์
  ๔. ส่งเสริมกิจกรรมทางวิชาการด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
  ๕. ไม่ทำการค้ากำไร และไม่เกี่ยวข้องกับการเมือง

และมีที่ตั้งสำนักงานแห่งใหญ่ ณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร นั้น

กรมการศาสนาได้พิจารณาแล้ว อนุญาตให้ดำเนินการจัดตั้งได้ และขอให้ปฏิบัติตามคำสั่งและ ข้อบังคับของกรมการศาสนา โดยเคร่งครัด

อนุญาต ณ วันที่ ๒ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๑๙

(นายวัชร เอี่ยมโรตติ)
อธิบดีกรมการศาสนา

กำหนดการสัมมนาวิชาการเรื่อง
30 ปี ความสัมพันธ์ไทย - จีน
600 ปี ซำปอกง/เจิ้งเหอ กับ อยุธยาและอุษาคเนย์
30 Years Sino-Thai Relationships

600 Years Sam Po Kong/Zheng He & Ayutthaya and Southeast As

วันศุกร์ที่ 25 พฤศจิกายน พ.ศ. 2548 ณ หอประชุมกองทัพเรือ
 จัดโดยมูลนิธิโดยต่างประเทศไทย บริษัท โดยต้า มอเตอร์ ประเทศไทย จำกัด
 และมูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

ภาคเช้า

- 08.00 - 09.00 น. ลงทะเบียน
- 09.00 - 09.15 น. พิธีเปิดการประชุมสัมมนา
- 09.15 - 09.45 น. ปาฐกถานำเรื่อง "30 ปีความสัมพันธ์ไทย - จีน"
- 09.45 - 10.15 น. พักรับประทานอาหารว่าง
- 10.15 - 12.00 น. "ปัจจุบันและอนาคตของความสัมพันธ์ไทย - จีน" โดย
ดร.วรศักดิ์ มหัทธโนบล คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ดร.สุทธิพันธ์ จิราธิวัฒน์ คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
คุณทวี จงกิจถาวร บรรณาธิการหน้าต่างประเทศ หนังสือพิมพ์เดอะเนชั่น
รศ.ประทุมพร วัชรเสถียร ดำเนินรายการ
- 12.00 - 13.30 น. พักรับประทานอาหารกลางวัน
- พิธีกร : สมฤกษ์ สือชัย

ภาคบ่าย

- 13.30 - 14.00 น. แนะนำหนังสือชุด "30 ปีความสัมพันธ์ไทย - จีน" โดย
ดร.สารสิน วีระพล , อ. ทรงยศ แวหวงษ์ และ พศ. ธำรงค์ศักดิ์ เพชรเลิศอนันต์
- 14.00 - 14.30 น. ปาฐกถาพิเศษเรื่อง "600 ปี ซำปอกง" โดย
Dr.Geoff Wade , National University of Singapore
- 14.30 - 15.00 น. พักรับประทานอาหารว่าง
- 15.00 - 17.00 น. "ซำปอกง / เจิ้งเหอ จีน อยุธยากับอุษาคเนย์" โดย
ดร.สืบแสง พรหมบุญ
อ.วีโรจน์ ตั้งวานิชย์
Bai Chun
คุณปรีวัจน์ จันทร์
ดร.ชาญวิทย์ เกษตรศิริ ดำเนินรายการ
- 17.00 - 17.15 น. ปิดการประชุม โดย ศ.เสน่ห์ จามริก ประธานมูลนิธิโครงการตำราฯ